

š t u b i d u

letnik 13, številka 2, junij 2015

**Intervju z
doc. dr. Marijo
Petek**

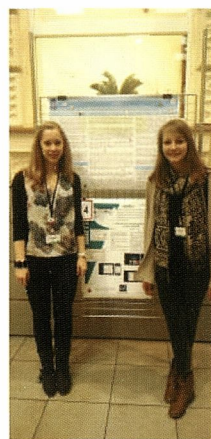
**O ponovnem branju
etičnega kodeksa
slovenskih
knjižničarjev**

**Bobcatsss
Brno 2015**

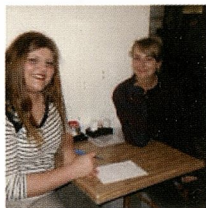

bobcatss

brucovanje

Kazalo

UVODNIK.....	4
BRUCKIN POGLED.....	4
SPLETNI PORTAL DOBREKNJIGE.SI.....	5
DRUGI BRALNI KLUB: CARLOS MARÍA DOMÍNGUEZ - HIŠA IZ PAPIRJA.....	5
TRETJA TEMATSKA KONFERENCA.....	6
DELOVNA PRAKSA KOT IZBIRNI PREDMET NA 2. STOPNJI.....	7
BERIVKA: INTERVJU S ŠPELO POLES.....	8
BERLIN: STROKOVNA EKSKURZIJA 2015.....	10
BOBCATSSS: BRNO 2015.....	12
O PONOVNEM BRANJU ETIČNEGA KODEKSA SLOVENSkih KNJIŽNIČARJEV.....	14
DO SANJ TUDI PO OVINKIH: INTERVJU Z DOC. DR. MARIJO PETEK.....	16
ALI SMO TUDI KNJIŽNIČARJI PRIPRAVLJENI NA ODPRTI DOSTOP?.....	19

PREDSTAVITEV SPLETNIH KNJIGARN BIBLOS IN E-EMKA.....	20
ŽIVA KNJIŽNICA - KJER SO KNJIGE DOBILE NOGE.....	21
SVETOVNE LITERARNE NAGRADE.....	22
ZAGREB BOOK FESTIVAL.....	23
DA BRANJE NE POSTANE ŠPANSKA VAS: INTERVJU Z BARBARO PREGELJ.....	24
ŠTUDENTSKE IZKUŠNJE O ERASMUS + IZMENJAVI.....	26
[PSI].....	28
STROKOVNO SREČANJE ČLANOV DBL.....	28
KNJIGI, KI STA MI SPREMENILI ŽIVLJENJE.....	29
KNJIŽNI RECENZII: SPREMINJANJE NAŠE BESEDILNE ZAVESTI IN IZGUBLJENI BRALEC	30
DRUGI ŠTUBIDUJEV LITERARNI NATEČAJ.....	31
PESNIŠKA ZBIRKA: ŠPELA SANABOR - VEDNO NEKJE VMES, OSTAJAM EKSTRA.....	32
POEZIJA.....	33
NAGRADNA KRIŽANKA.....	34

Pohvale, kritike, pripombe ali nove predloge lahko pošljete na e-mail stubidu1234@gmail.com ali na e-mail sekcijasb@gmail.com.

Vsi sodelujoči pri reviji se odpovedo honorarju in so poplačani z večno hvaležnostjo!

Naslednja številka predvidoma izide februarja 2016.

Kolofon:

Štubidu - revija študentov bibliotekarstva
(ŠTUDENTOV Bibliotekarstva DUH)
Letnik 13, številka 2, junij 2015
Izdajatelj:

Sekcija študentov bibliotekarstva, ZBDS

Glavna urednica: Maja Praprotnik

Urednica in uredniški odbor: Urška Levstek, Katja Maček,
Špela Sanabor in Vanja Jazbec

Jezikovni pregled: Mateja Cerovšek, Tjaša Kocjan in Vanja Jazbec

Oblikovanje ovoja: Taja Polovšak

Oblikovanje: Neža Molnar

Mnenja in komentarji avtorjev ne odražajo nujno stališč uredništva.

Nepodpisane fotografije so iz našega arhiva, last avtorjev ali iz internetnih virov.

ISSN C503-6488

Tisk: Birografika BORI d.o.o.

Naklada: 200 izvodov

Izid so omogočili:

Brezplačno, zaželen prostovoljni prispevek za delovanje SŠB.

Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov na katerem koli mediju je dovoljen s predhodnim dovoljenjem izdajatelja in navedba vira.

Prispevke so napisali:

Alja Randl
Ana Češarek
Andreja Mišič
Anja Mrak
Doris B.
Eva Zadravec
Katja Maček
Maja Praprotnik
Manca Rakovec
Marjetka Lipovnik
Martin Čelig
Milena Repa
Mojca Trtnik
Natalija Grbič
Špela Sanabor
Tanja Teršar
Tina Štrekelj
Tinka Lapajne
Tomaž Bešter
Urška Levstek
Urška Plaznik
Vanja Jazbec

Dober dan, življenje!

Jutra so že daljša, dnevi svetlejši, temperature vse višje. Pomlad se bo lahko kmalu poslovila. Dragi bralec, bralka revije Štubidu, pred teboj je čisto sveža poletna številka. Uredniški odbor je skupaj s Sekcijo študentov bibliotekarstva zavihal rokave in uspelo nam je. Pomlad nas je prebudila in nam dala nekaj navdihov in idej, da smo lahko v tokratno številko vnesli tudi novosti, ki jih boste med prebiranjem sami opazili.

Prav je, da študentje med seboj sodelujemo, se povezujemo, družimo in izmenjujemo mnenja. To lahko dosežemo preko naše revije, še boljše pa je, če se udeležujemo raznih dogodkov, ki nas strokovno in osebnostno bogatijo ter nam odpirajo vrata v svet zaposlitve. Seveda se naša Sekcija pri tem trudi, vendar je vseeno čutiti upad zanimanja oziroma angažiranosti. Zato sva se odločili, da bo tokratno poletje kot nalašč primerno za načrtovanje in planiranje, da se vse skupaj malo prevetri in oblikuje v novo celoto. Seveda vam bova vse najine nore zamisli in ideje tudi predstavili, odprti bova tudi za vaše predloge. Vendar boste morali še malo počakati. :) Do takrat pa bodite še naprej kreativni, udeležujte se dogodkov, izobražujte se na vsakem koraku, ob vsem tem pa seveda ne pozabite tudi na zabavo.

Želiva vam veliko pozitivne energije, sončnih in toplih dni, nasmehov na obrazu in seveda prijetno branje!

Maja Praprotnik in Urška Plaznik

Bruckin pogled

Pa se počasi končuje. Prvi letnik namreč oziroma predavanja. Začenjajo pa se izpiti, dnevi in noči študija, pogrizeni nohti. Skratka, nervoza pred izpiti in rezultati. Če smo v prvem semestru mislili, da je faks bolj zabaven in na "off" kot srednja šola, v drugem semestru ugotavljamo, kako smo se motili. Ne le zaradi izpitov, tudi zaradi poplave seminarskih nalog, za katere se zdi, da jim ni ne konca ne kraja.

Največja motivacija je misel na prihajajoče poletje, tople dni in brezskrbne noči, ko bo končan vsak stres, povezan z izpiti, ko bodo edine prebedene noči tiste, ki jih bomo preživeli zunaj v družbi starih in novih prijateljev. Vseeno bi lahko rekli, da smo se naučili, kako izgleda delo bibliotekarjev, informatikov in založnikov ter ugotovili, ali je to res tisto, kar si želimo postati. Sedaj pa prihaja čas, da se še

intenzivneje zakopljemo v zapiske in se potrudimo za dobre rezultate na izpiti. Konec koncev, skoraj devet mesecev so se profesorji trudili, da bi nam v glavo vbili, kaj pomeni delo bibliotekarja, informatika ali založnika, zdaj pa je na nas, da jim trud povrnemo s čim boljšimi rezultati in ne dvomim, da nam bo uspelo.

Na kratko, prvi letnik, ki se počasi, a vztrajno bliža koncu, je bil pester, zanimiv in nadvse poučen, poleg tega pa smo se kot oddelek med seboj povezali. Med seboj si pomagamo, saj si vsi želimo uspešnega študijskega zaključka. Poleg tega nas žene še ljubezen do knjig, zato so naše medsebojne vezi še globlje.

 Manca Rakovec

DOBREKNJIGE.SI^{BETA} SPLETNI PORTAL

Marsikdo je verjetno že slišal za portal Dobreknjige.si, ki je javnosti svoja spletna vrata odprl na dan slovenskih splošnih knjižnic, 20. novembra 2014. Projekt, ki je začel nastajati že leta 2012 v Osrednji knjižnici Srečka Vilharja Koper in Goriški knjižnici Franceta Bevka Nova Gorica v partnerstvu z osrednjimi knjižnicami obalno-kraškega in goriškega območja, je sofinanciran s strani Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. K projektu so kmalu pristopile ostale slovenske splošne knjižnice, s čimer je prerasel v vseslovenski projekt nacionalnega pomena.

Osrednja ideja projekta je bila vzpostaviti enoten spletni portal slovenskih splošnih knjižnic s celovitimi in neodvisnimi predsta-

vitvami kakovostne literature. Namenjen je široki ciljni skupini – od nebralcev do dobrih bralcev –, saj ga oblikuje bibliotekarska in literarna stroka ter tudi zainteresirani bralci. Ravno ta pluralnost je najboljša odlika portala, ki sicer nastaja sproti in skuša predstaviti dobro literaturo s težiščem na najnovšem, sodobnem romanu. Portal med drugim utrjuje strokovno povezovanje slovenskih splošnih knjižnic in omogoča sodelovanje uporabnikov pri oblikovanju knjižnične ponudbe. Namenjen je tudi promociji branja, kakovostne literature in potenciala knjižničnih zbirk, kar bo, upamo, pozitivno vplivalo na razvoj bralne kulture na Slovenskem.

Dobreknjige.si kot spletni portal

s priporočilno kakovostno literaturo bralcu svetuje, ga usmerja in mu pomaga do dobre knjige. Že na prvi strani se srečamo z dvema iskalnikoma; avtorje in naslove lahko iščemo po abecedi ali brskamo med kategorijami "žanri", "narodnosti" in "nagrajene knjige". Na izbiro je tudi napredno iskanje. Poleg tega lahko prebrskamo po aktualnih novicah in rubrikah "zadnji vnosi" in "najbolje ocenjene".

Portal je vsekakor namenjen vsem bralcem, ki v poplavi vsakdanjih informacij iščejo nekaj dobrega zase. Torej, kaj še čakate? Oglejte si portal na spletni strani <http://www.dobreknjige.si/> in izkoristite njegove prednosti.

 Vanja Jazbec

drugi Bralni klub _____ carlos maría domínguez: hiša iz papirja

Bralni klub je potekal na sončen ponedeljek, 18. maja, ob 18. uri v Kavarni NUK. "Knjige so nevarne", so besede, ki se jim marsikdo nasmeji, za veliko ljudi pa so knjige v resnici že bile usodne. V njihove nevarnosti so se prav gotovo ujeli bibliofili iz te zgodbe argentinskega avtorja. Enormno, neobvladljivo zapravljanja denarja zanje in pomanjkanje prostora v stanovanju je zavladovalo njihovim življenjem. Nenavadna nesreča (zaradi knjige, kakopak) in smrt Blume, predavateljice latinskoameriške književnosti, sta krivi, da Blumin nekdanji sodelavec in ljubimec namesto nje odpre pismo, v katerem ji anonimni pošiljatelj vrača knjigo. Ta je vsa

zgubana, na njej pa so, na veliko presenečenje in zgroženost nekdanjega sodelavca, ostanki cementa. Odloči se, da bo šel po sledi urugvajske znamke in knjigo vrnil pošiljatelju. Na poti ugotovi, da je ta znani bibliofil, ki pa je že pred časom skrivnostno izginil. Da bi izvedel več o njem, se zateče k njegovemu prijatelju, ki mu zaupa pošiljateljevo zgodbo in razkrije tragično usodo njegove dragocene knjižnice, iz katere izvira tudi cementna knjiga. V iskanju pošiljatelja najde tudi hišo iz papirja... Zgodba je izraz globoke ljubezni do knjig in branja, v kateri se avtor pokloni njihovemu skrivnostnemu življenju in nenavadnim vplivom, ki jih imajo na

ljudi. Branje za tiste, ki so ljubitelji knjig in jih imajo radi vse dni v tednu.

 Urška Levstek

3. tematska konferenca

Knjiga in mediji - ali kako našminkati buldoga?

19. marca je na Gospodarski zbornici Slovenije potekala že tretja tematska konferenca založnikov in knjigotržcev. Prva konferenca se je lotila vprašanja o prihodnosti slovenskih knjigarn, druga je problematizirala urejenost avtorskih pravic v slovenskem prostoru, zadnja v vrsti pa je postavila knjigo v kontekst medijev.

"Mediji nenehno pospešujejo hitrost. Literatura pa je eden najboljših strojev za upočasnjevanje," je zapisal Régis Debray in s tem dobro zajel rdečo nit letošnje konference, ki se je posvetila medsebojni povezanosti knjige in medijev. Ali lahko to dvoje sploh povežemo? Sta zaveznika ali konkurenta? Lahko mediji pripomorejo k izboljšanju bralne kulture na Slovenskem? Na to temo so se zvrstila kratka predavanja predstavnikov panoge, medijev in stroke. Po sprejemu in uvodnih nagovorih je besedo prevzela Gabriela Babnik, ki je govorila o Slovenskih dnevih knjige. Sledili so ji Rok Zavrtanik s predstavitevijo o Noči knjige, Matjaž Vračko, ki je predstavil Noč knjigarn, in Zdravko Kafol, ki je govoril o Slovenskem knjižnem sejmu. Vsi predstavniki panoge so predstavili svoj projekt in poskušali s svoje perspektive odgovoriti na vprašanje: "Kdo koga potrebuje? Knjiga medije ali obratno?"

Različne medije so predstavili Nina Jerman (TV SLO), Gregor Podlogar (RA SLO), Petra Vidali (Večer), dr. Samo Rugelj (Bukla), Tanja Jaklič in Valentina Plahuta Simčič (Delo). Predstavniki medijev so govorili z vidika svoje stroke; na vprašanje, kaj lahko naredijo za promocijo knjige posamezni mediji, so odgovorili z naslednjim pomislekom: recenzija knjige vzame kar nekaj časa, medtem ko je novinar neprestano v lovu za najnovejšimi novicami. Zato so seveda ome-

jeni na manjše število knjig. Poleg omejenega novinarjevega časa je tukaj tudi želja bralcev. Iz zadnje raziskave *Knjiga in bralci* vemo, da slovenska bralna kultura trenutno ni ravno bleščeča. Novinarji vedo, da publika želi še kaj drugega in so se temu seveda primerno odzvali, saj so konec koncev odvisni od klikov oz. prodaje. Zato se moramo, kot je povedal dr. Samo Rugelj v svojem predavanju, vprašati, kaj lahko založniki in knjigotržci naredimo za medije in ne obratno. Že kratka obnova zgodbe in nekaj dodatnih informacij o knjigi bo vsakemu novinarju olajšalo pisanje recenzije. Založniki s tem le pridobijo, saj si zagotovijo dobro napisano novico o knjigi.

Po odmoru za kosilo so v imenu stroke govorili še dr. Manca Košir, dr. Andrej Blatnik in dr. Miha Kovač, ki so, tako kot že navedeni strokovnjaki, a s svojega vidika, spodbujali k tesnejšemu sodelovanju založnikov in medijev; knjiga in mediji namreč niso konkurenti, temveč zavezniki. V zaključnem delu smo po razpravi sprejeli medijski manifest, ki je prvi korak k boljši skupni prihodnosti knjige in medijev.

Več o sprejetem manifestu in dogajanju na 3. tematski konferenci si lahko preberete na naslednjih povezavah:

<https://www.youtube.com/watch?v=t3H4ecNtSjo>

<https://www.sta.si/2115821/na-gzs-konferenca-o-povezavi-med-knjigo-in-mediji>

<http://www.rtv slo.si/kultura/knjige/zalozniki-in-knjigotrzci-sporocajo-cas-je-za-sobivanje-knjig-in-medijev/361272>

 Vanja Jazbec

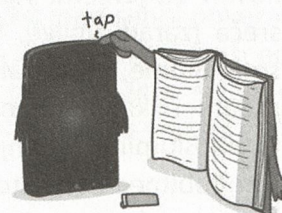
IT'S OVER, BOOK...
YOU'RE AN INFERIOR
TECHNOLOGY.

YOUR BIG, CLUNKY
FORMAT IS IRRELEVANT.

JUST A NIP OF THIS
FLAME AND YOU'D BE
GONE FOREVER!

THEAWKWARDYETI.COM

Delovna praksa kot izbirni predmet na 2. stopnji

...na založbi UMco

Prve tri tedne letošnjega marca sem, tako kot vsi študentje, ki so si na drugi stopnji izbrali delovno prakso kot izbirni predmet, preživela v izbranem delovnem okolju in si nabirala nove izkušnje. Ker študiram po programu Založniški študiji, sem si seveda poiskala prakso na eni izmed slovenskih založb. Izbrala sem založbo UMco, kjer sem delala pod mentorstvom Sama in Renate Rugelj. Kaj sem počela? Kje začeti ... Spoznala sem se z administrativnim vmesnikom za spletni portal Bukla in temeljnimi programi DTP, kot so InDesign, Photoshop in Adobe Illustrator. V roke sem dobila rokopis knjige, ki bo sicer izšla jeseni; zanjo sem napisala besedila za zavihke, izdelala indeks in vnesla korekture. V praksi sem se srečala z avtorsko pogodbo in računanjem stroškov za izdajo nove knjige. Ob delu ni zmanjkalo časa za različna vprašanja in debate o trenutnem stanju v založništvu tako po svetu kot pri nas. Kljub veliki količini dela vseh dni nismo preživeli le v pisarni; z mentorjema sem se udeležila 3. tematske konference Knjiga in mediji in obiskala tiskarno, s katero posluje založba UMco. Imela sem tudi priložnosti pomagati na tiskovni konferenci ob izdaji knjige Zgodovina knjige skozi knjige. V teh kratkih treh tednih sem vsekakor pridobila ogromno novega znanja in izkušenj. Da so delovne izkušnje danes zelo zaželeno, ni potrebno poudarjati; vsi vemo, na kakšnem trgu smo se znašli in kakšno rivalstvo je za tistih nekaj prostih delovnih mest. Zato je delovna praksa kot izbirni predmet odlična izbira. Študentje

tako dobimo priložnost, da znanje, pridobljeno med študijskim letom, utrdimo ob praktičnem delu in se spoznamo s profesionalci v stroki. Zato priporočam, da si prakso izberete tudi na drugi stopnji, se nanjo karseda dobro (vnaprej) pripravite in odnesete čim več od te izkušnje.

 Vanja Jazbec

...v Univerzitetni knjižnici Maribor

Ko sem izvedela, da imamo v drugem letniku magistrskega študija možnost izbirnega predmeta Delovna praksa, sem se takoj odločila, da ga uvrstim na seznam svojih predmetov. Na uvodnem sestanku sem se odločila, da si prakso želim opravljati v Univerzitetni knjižnici Maribor. Razlog temu je bila koordinatorka prakse, gospa Mirjana Gazvoda, ki nam je predstavila, kako poteka praksa v njihovi knjižnici. Naj omenim, da Maribor ni moj domači kraj, sicer prihajam iz Koroške, kar pomeni, da sem se na prakso vsak dan vozila. To bi lahko bila za koga časovna in finančna ovira, jaz sem se kljub temu odločila, da želim spoznati delo v UKM. Že prvi dan sem videla, da mi bo praksa všeč. Knjižnica po velikosti in številu gradiva v Sloveniji zaseda drugo mesto. Opravljajo tri funkcije; univerzitetno, arhivsko in domoznansko. Poleg vseh storitev, ki jih opravljajo v okviru teh funkcij, se lahko pohvalijo še z velikim številom delavnic in prireditev, ki jih organizirajo skozi leto, torej, možnost sem imela, da vidim, kako poteka delo v takšni knjižnici. Moj namen ni, da vam

predstavim točen potek prakse, temveč, da napišem svojo izkušnjo in mnenje. Lahko rečem, da sem bila z organizacijo, potekom in sprejemom zelo zadovoljna. V treh tednih sem videla in se naučila veliko. Vsak dan so me sprejeli zaposleni na različnih oddelkih, kjer so mi predstavili svoje delo. Veliko pridobljenega znanja na predavanjih sem lahko povezala s prakso. Všeč mi je bilo, da je mentorica upoštevala tudi moje želje in urnik sestavila tako, da se jim je prilagodila. Še posebej me je zanimalo informacijsko opismenjevanje uporabnikov ter prilagoditve uporabnikom s posebnimi potrebami. Sodelovala sem pri informacijskem opismenjevanju uporabnikov. Na mojo željo pa mi je mentorica omogočila, da sem obiskala dve visokošolski knjižnici ter IZUM. Na obisk in srečanje z mano je prišla tudi gospa Romana Fekonja, ki je zaposlena na zavodu za šolstvo in je zadolžena za področje šolskih knjižnic in informacijskega opismenjevanja. Ob spoznavanju procesa v UKM so trije tedni minili prehitro, tam bi z veseljem ostala še teden ali dva. Rečem lahko, da so se zame kot študentko bibliotekarstva zelo potrudili, tako mentorica, kot tudi ravnateljica in vsi ostali zaposleni, po njihovi zaslugi sem se naučila kar nekaj novih stvari. Kljub vložnemu času in energiji sem vesela, da sem se odločila, da bom prakso opravljala v UKM. Če kateri izmed vas ne bo vedel, kje bi opravljal prakso, lahko rečem, da z izbiro UKM ne bo razočaran.

 Marjetka Lipovnik

Berivka

INTERVJU s Špelo Poles

Družba Berivka je bila ustanovljena leta 2007. Zasnovana je bila kot majhna, butična založba za izdajo del v lastni produkciji, kar je še danes njena glavna usmeritev. Področje zanimanja je lokalna kulturna dediščina Šaleške doline, kjer sta mesti Velenje in Šoštanj ter kopica podeželskih krajev.

Berivkina ustanoviteljica sta Špela in Rok Poles. Knjige, ki jih izdajata v okviru Berivke, so rezultat njune ljubiteljske in strokovne dejavnosti, kolikor jima to dopušča čas poleg družinskega življenja in službenih obveznosti. Pogovarjala sem se s Špelo, sicer pravnico po izobrazbi, ki pa je zaposlena v Vili Mayer v Šoštanju, kjer se prav tako ukvarja s popularizacijo bogate lokalne kulturne dediščine.

Vajina založba ima zelo zanimivo ime. Verjetno obstaja kakšna razlaga oziroma ozadje, nam ga lahko zaupate?

Navdih sva dobila pri berivki, ki je mehkolistna, zgodnja spomladanska solata. *Berivka* je tudi ime družbe, ki se ukvarja s »produkcijo« drugačne vrste »solate«, papirnate solate – knjig. Zato ni naključje, da je njen zaščitni znak polž, ki rad uživa tovrstno mehko, svežo in slastno solato. Slogan bralcev pa bi lahko bil: »BERem BERivko.«

Založniška dejavnost je le ena od mnogih; ukvarjava se tudi s pripravo in izvedbo domoznanskih projektov, z oblikovanjem, ilustracijo ipd. Pa tudi z izdelavo projektne dokumentacije za gradnjo.

Kako pri vama nastane knjiga?

Če poenostavim: najprej se pojavi predmet zanimanja, ki naju pritegne. Nato se oblikuje in razvija ideja, na kakšen način bi lahko zadevo predstavili: z besedilom in s podobami (pogosto z ilustracijami), ki bodo ustrezale besedilu.

Z Rokom oba piševa besedila, Rok tudi pesmi. Sama opravljam pred-

vsem terensko, dokumentarno in uredniško delo. Medtem ko Rok oblikuje in ilustrira. Pri delu se dopolnjujeva in seveda sodelujeva.

Po čem bi lahko rekli, da se razlikujeta od ostalih založb na trgu?

Najine knjige so rezultat osebnega zanimanja snovalcev, ustvarjalnosti in predvsem zanesenjaštva. V pripravo knjig vlagava veliko svojega prostega časa. Na knjižnem področju je najina produkcija nizka, tako po številu izdanih naslovov kot po nakladi. V glavnem sva »samooskrbna«, skraj vse postoriva sama: raziskovanje, zbiranje in obdelava gradiva, avtorstvo besedil, fotografij in ilustracij, oblikovanje, razen lektoriranja, prevajanja in tiska.

Vajina ciljna publika so tako otroci kot odrasli. Zanimivost knjig se mi zdi predvsem v tem, da so nekatere dvojezične. Kaj je rdeča nit pri knjigah v vajini založbi?

Ukvarjava se z raziskovanjem lokalne kulturne dediščine, ki je rdeča nit vseh knjig, ki sva jih doslej pripravila in glavnino izdala v okviru Berivke. Zanima naju med drugim zapisano in ustno ljudsko izročilo, vezano na Šaleško dolino, v zadnjem času zlasti povedke iz Šaleške doline.

Izdajava knjige za otroke in odrasle; nekaj naslovov knjig: *Poskok po Šaleški dolini, O jamskem škratu, O malem mastadontu, Znamenja v Belih*

vodah, ... Že iz naslovov je razvidno, da je rdeča nit lokalna kulturna dediščina. Zasnovala sva knjižno zbirko za odrasle *Vis Vitalis*, ki popularizira snovno in nesnovno dediščino Šaleške doline. Za otroke sva po podobnem konceptu zasnovala zbirko **Tihi prastih o pradogodkih v Prašaleški pradolini**. Vse kar pripraviva, je torej uglaseno na kulturno dediščino.

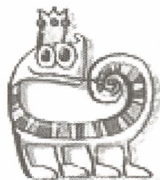
Od otroških knjig sva doslej pripravila osem slikanic iz zbirke *Tihi prastih o pradogodkih v Prašaleški pradolini*. Od tega jih je pet izšlo v okviru Berivke. V glavnem gre za otroško poezijo. Izbor pesmi smo uglasbili, prevedli in izdali dvojezični CD z glasbo za otroke z naslovom *Hojahoj, zapoj, pozoj*.

Za odrasle (in tudi za otroke) so na voljo knjige z zgodbami, ki so si jih pripovedovali v starih časih in jih nekatere danes slišimo lahko le še na kakšni visoko ležeči kmetiji, daleč od mestnega vrveža ... V zadnjem času sva pripravila tudi strokovno monografijo o preteklosti ene od zgodovinskih stavb v Velenju. Zgodba je stkana iz izsledkov, ki so se pokazali pri prenovi stavbe (ki je bila »olupljena« vse do golih zidov), na podlagi zgodovinskih virov in iz spominov ljudi.

Kako skrbita za svojo prepoznavnost oziroma za promocijo?

Berivka je poznana predvsem lokalno, vendar pa so najine knjige dostopne širši javnosti na različne načine. Ker lokalno prepoznavajo vrednost najinih stvaritev, so starejše knjige v glavnem razprodane. Nekaj naslovov je v preteklosti izdal oziroma odkupil Dedek Mraz (Medobčinska zveza prijateljev mladine Velenje) in s knjigo obdaril otroke v Šaleški dolini. Knjigo *O grajskem duhu* je lani jeseni prvošolcem podaril velenjski župan. Nekatero najine dvojezične knjige so kot poslovno darilo v večjem številu izvodov potovale na Kitajsko in v Bruselj.

Kot ste sami rekli, ste prepoznavni predvsem lokalno; to sem zasledila tudi pri pregledu Cobiss kataloga, saj imajo vajine knjige na voljo le v nekaterih knjižnicah v celjski regiji. Kaj vam pomeni prodaja knjig v knjižnice?

Svoj uspeh meriva (kolikor se to sploh da) po tem, kako se ljudje odzivajo na najine knjige oziroma kako radi jih prebirajo. Tisti, ki so spoznali njihovo vrednost, si z njimi v glavnem dopolnijo svojo zasebno knjižnico. Je pa vsekakor dobrodošlo za bralce, da so knjige dostopne tudi za izposajo. In dobrodošlo bi bilo tudi za nas, če bi knjižnice kupile več najinih knjig. Najine otroške slikanice so uvrščene v sezname knjig za bralno značko v Velenju. Ena od najinih dvojezičnih knjig je vključena tudi na seznam Društva Bralna značka Slovenije, ki je pripravilo smernice za spodbujanje bralne pismenosti pri otrocih in mladih priseljencih ter migrantih.

Kaj je za vas knjižna uspešnica? Katero izmed vajinih knjig bi še posebej izpostavili?

Za knjižno uspešnico najbrž velja knjiga, ki slovi po visokem številu prodanih ali v knjižnicah izposojenih

izvodov. Berivkin kriterij niso samo prodani izvodi, ampak druge vrednote in izkušnje, ki jih prebiranje knjige, poglobljeno zaznavanje vsebine (besedila, ilustracije, slikovni material) ali pa druge vrste povezovanja ob branju lahko nudi.

Vsebinsko najobsežnejša ter časovno in finančno najzahtevnejša je bila priprava monografije *Villa Bianca – zgodba o ponovnem rojstvu vile*. Pri vseh knjigah si poleg kakovostne vsebine prizadevava za oblikovno dovršenost, torej vizualno atraktivnost (veliko grafičnega gradiva dopolnjuje tudi vsebino) in kakovost izdelave knjige kot izdelka.

Največja uspešnica je, če te srečajo starši in rečejo: »Moj otrok zna pa vse pesmice iz vaših knjig na pamet. In se nadvse zabavamo, ko jih skupaj beremo.«

Kakšne načrte in rešitve imata izoblikovane za prihodnost?

V prihodnje nimava nobenih posebnih poslovnih načrtov ali strategije poslovanja, ker se prilagajava trenutku: trenutku navdiha, javnim razpisom ali povabilu naročnika, da skupaj obdelamo neko vsebino in jo preoblikujemo v knjigo.

Za konec ne morem mimo vprašanja o vaših priporočilih za branje.

Tam, kjer v glavnem nastajajo Berivkine knjige, to je pri nas doma, je vsak dan nepogrešljivo večerno branje. :) Branje je namenjeno dveh deklicama (ena se trudi brati že sama majhne tiskanke, druga pa črke šele prepoznavajo).

Od otroške literature doma radi prebiramo naslednje knjige:

- Runer Jonsson: *Vike Viking*
- Eduard Petiška: *Stare grške bajke*
- Peter Svetina: *Klobuk gospoda Konstantina*
- Gerald Rose: *Tigrova preproga*
- Dharmachari Nagaraja: *Buda za lahko noč*

Omenjene knjige so resda namenjene otrokom, vendar iz same vsebine

lahko tudi odrasla oseba veliko odnese. Vsaka izmed teh knjig nosi v sebi globlje sporočilo.

Špela, hvala za vaš čas. Želim vama še naprej veliko uspeha in ustvarjalnosti!

 Maja Praprotnik

 Rok Poles

»Zbirka je zabavno otroško branje. Posrečeno kombiniranje besede in slike daje bralni izkušnji svojevrsten pečat.«

Boštjan Gorenc – Pižama

»Kozica ni arhaična podoba, marveč zelo sodoben lik. Gre za poezijo, ki otroškega bralca jemlje resno: pesmi so polne humorja, iskrivih prebliskov, avtor otroka nikakor ne pootroči, marveč se z njim spušča v enakovredno domišljijsko in jezikovno igro. Pesmice so kratke, dosledno metrično oblikovane, s premišljeno izbranim verzom in nekonvencionalnimi rimami. To so odlike, ki v otroški poeziji nikakor niso same po sebi umevne.«

Dr. Peter Svetina,
pesnik in literarni zgodovinar

BERLIN

evropsko mesto, ki nikoli ne spi

Strokovna ekskurzija, 13. - 18. april 2015

Letošnja destinacija je bila glavno mesto Nemčije in drugo največje mesto v Evropski Uniji. Berlin je prestolnica drugače mislečih, kjer lahko na vsakem koraku občuduješ ulično umetnost. Mesto v vsem svojem sijaju zasije v nočnih urah – zato ga označujejo tudi kot mesto mladih. Odhod iz Ljubljane je bil v ponedeljek, 13. aprila, zvečer. Tako smo lahko naslednje jutro že pričeli z ogledom znamenitosti mesta. Program bibliotekarjev je obsegal štiri zanimive berlinske knjižnice ter Oddelek za bibliotekarstvo in informacijsko znanost na Humboldtovi univerzi. Založniški del pa je zajemal obisk Oddelka za založništvo na Beuth University of Applied Sciences in študijskega programa Tisk in medijske tehnologije na Visoki šoli za tehniko ter ogled dveh knjigarn, to sta bili Shakespeare and Sons in Thalia. Vsi študentje so si ogledali tudi knjigarno Dussmann in mestni arhiv Geheimes Staatsarchiv.

Bibliotekarski ogledi

V sredo smo si najprej ogledali knjižnico Humboldtove univerze v Berlinu, imenovano Jacob-und-Wilhelm-Grimm-Zentrum, ki je bila do konca zgrajena leta 2009. Knjižnica nudi gradivo z dvanajstih študijskih področij in je zato kot prostor za učenje med študenti zelo priljubljena. Čitalnica ima okoli 1000 študijskih mest, kar je po mnenju knjižničarja, ki nam je čitalnico razkazal, premalo, saj jih potrebujejo najmanj 3000. Knjižnica je moderno urejena, s funkcionalnimi mizami in namiznimi lučkami. Obiskovalci morajo ob prihodu svoje stvari odložiti v omaricah v pritličju, v čitalnico odnesejo le izbrane knjige. Po ogledu knjižnice nas je doktorska študentka peljala do Oddelka za bibliotekarstvo in informacijsko znanost, ki je takoj za vogalom knjižnice. Oddelek je del Humboldtove univerze, ki je najstarejša univerza v Berlinu in znana po tem, da so se v njej učile mnoge velike osebnosti (npr. Einstein ter brata Grimm). Stavba je skupaj z Oddelkom za bibliotekarstvo in informacijsko znanost del narodne dediščine, zato je ne smejo veliko spreminjati. Mlada raziskovalka je v eni izmed učilnic s pomočjo študenta prve stopnje

predstavila nemški študij ter možnosti zaposlovanja bibliotekarjev. Tudi v Nemčiji imajo bolonjski sistem študija, a se njihov študij vseeno precej razlikuje od našega. Predvsem v tem, da imajo dvopredmetni program. Poleg tega morajo študentje prve stopnje na programu informacijska znanost opraviti 90 KT na fakulteti za računalništvo (programiranje, matematika ipd.). Povedala nam je tudi, katera oseba je odgovorna za Erasmus izmenjavo in nas povabila k ureditvi bilateralne pogodbe.

Naslednji dan smo si zjutraj ogledali raziskovalno knjižnico Staatsbibliothek zu Berlin, ki je del kulturne dediščine. Zgrajena je bila v 17. stoletju, kar se izraža v slogu pohištva ter oblikovanju zgradbe. Pričakala nas je knjižničarka, ki ima za sabo dolgo študijsko pot s področja bibliotekarstva in zgodovine. Pojasnila je, da knjižnica ni splošna, kot nakuže njeno ime, temveč je namenjena specifičnemu raziskovanju. Vsebuje tudi del nemške nacionalne zbirke. V prvem nadstropju se nahajajo tudi veliki globusi ter tloris Berlina. Med ogledi ni manjkala ena izmed večjih splošnih knjižnic, Amerika Gedenbibliothek. Tu sta dva prijazna knjižničarja predstavila knjižnico in njeno zgodovino. Zgrajena je bila sredi 20. stoletja kot del štirih berlinskih centralnih knjižnic, v katerih imajo obiskovalci prost dostop do raznovrstnega gradiva. V pritličju smo se najprej sprehodili mimo stroja za razporejanje vrnjenih knjig, pisarn in polic rezerviranega gradiva, ki so dostopne obiskovalcem. Nato smo šli mimo majhnih sobic za učenje in poslušanje glasbe ter sobe s klavirjem, ki si jo lahko posameznik rezervira. V centru knjižnice so knjižnični pulti, kjer knjižničarji dajejo informacije in nasvete. Nato smo po stopnicah odšli v otroški prostor, ki je eden izmed najlepše urejenih. Za najmlajše imajo vsak dan organizirane bralne uri ce ter druge aktivnosti. Ogled se je končal z velikim kletnim skladiščem, kjer smo izvedeli, da knjižnice v Nemčiji nimajo gradiva urejenega enotno kot v Sloveniji; v tej knjižnici imajo namreč edinstven način urejanja.

Založniški ogledi

Ogled Visoke šole za tehniko - Na dan prihoda je bil organiziran prvi založniški ogled. Ob 15. uri smo na Visoki šoli za tehniko poslušali predavanje profesorice iz študijskega programa Tisk in medijske tehnologije. Pred začetkom smo se lahko okrepili s sladkami in kavo, sledila pa je predstavitev študijskega programa in področja, na katerih delujejo njihovi diplomanti. Veliko diplomantov se po koncu študija zaposli v tiskarnah in založbah. Velja izpostaviti, da študijska praksa poteka 5 mesecev, kar pomeni cel letni semester, ampak se ob tem vse pogosteje srečujejo z različnimi problemi; redke ustanove so pripravljene sprejeti študente za toliko časa. Videli smo nekaj izdelkov, ki so jih študenti izdelali na praksi. Izdelki so bili ločeni v tri skupine: digitalna produkcija (animacijska tehnika), tiskovine in individualni procesi. Sledil je ogled delavnic, kjer izvajajo praktična dela; najprej smo imeli priložnost videti star tiskarski stroj, ki je v Nemčiji eden izmed redkih. Zraven je bila tudi cela paleta premičnih črk in vsak od nas si je lahko vzel začetnico svojega imena. V ostalih delavnicah smo izvedeli še nekaj o digitalnem, ofsetnem, sito in 3D tisku ter reklamni grafiki. Po predstavitvi praktičnih dejavnosti je sledilo še zaključno predavanje, na katerem smo spoznali nekaj spletnih tiskarn ter izzive za prihodnost na področju tiska in medijskih tehnologij.

Ogledi knjigarn - Tretji dan ekskurzije smo založniki namenili ogledom knjigarn. Najprej smo si ogledali knjigarno Dussman, ki je bila zgrajena leta 1997 in še danes kupcem v petih nadstropjih ter na 7000 m² ponuja knjige, zvočne knjige, programsko opremo in glasbene zgoščenke. V letu 2013 je njihov prihodek od prodaje znašal 35 milijonov evrov. Ob široki knjižni ponudbi je na voljo tudi veliko bralnih kotičkov, kjer lahko potencialni kupci prelistajo izbrano knjigo. Za okrepčilo po dolgotrajnem pregledovanju ponudbe pa sta v kletnih prostorih tudi kavarna in restavracija, kjer nam bralne moči povrne okusen jabolčni zavitek, ki nam ga je priporočil red. prof. dr. Kovač in je vsekakor zadel s predlogom. Sledil je ogled knjigarne založbe Thalia, ki se nahaja v nakupovalnem centru Alexa na Alexanderplatzu v središču mesta. Ob široki ponudbi knjig različnih žanrov so na voljo tudi šolske potrebščine, darilni in okrasni izdelki ter spominki. Poleg tiskanih knjig založba izdaja tudi elektronske knjige različnih žanrov, ki jih prodajajo na svoji spletni strani. Zanimiva je akcijska ponudba elektronskih knjig, ki so vsak petek znižane na polovico cene. V ponudbi se nahaja še kakovosten elektronski bralnik

Tolino, ki je na voljo od 88 evrov dalje. V četrtek smo si ogledali še knjigarno Shakespeare and Sons, ki ponuja širok izbor literature vseh žanrov v angleškem in francoskem jeziku, opaziti pa je predvsem poudarek na vzhodni literaturi. Kot zanimivost velja izpostaviti, da je prostor razdeljen na knjigarno in kavarno, kjer vsak mesec prirejajo tematske večere. Vsi organizirani založniški ogledi so nam podali okvirno sliko o izobraževalni, distribucijski in tržni dejavnosti v nemškem založništvu in knjigotrštvu.

 Martin Čelig

Ogled mestnega arhiva Geheimes Staatsarchiv

Zadnji ogled nas je popeljal na obrobje Berlina. Začetki Geheimes Staatsarchiv Prussisches Kulturbereititz ali »skrivnega državnega arhiva pruske kulturne dediščine« (le častno ime) segajo v 13. stoletje, sedanja stavba pa je dobila svoj prostor med letoma 1914 in 1924. Arhiv predstavlja enega največjih repozitorijev originalnih dokumentov v Nemčiji. V 19. stoletju je postal glavni arhiv vseh dokumentov najvišjih oblasti v Prusiji. Zaradi bombnih napadov v 2. svetovni vojni so del zbirke preselili v Merseburg. Leta 1963 pa je arhiv prišel pod Fundacijo pruske kulturne dediščine in spet prevzel ime, ki ga je imel v 19. stoletju. Po arhivu nas je vodila prijazna arhivarka, ki nam je na kratko predstavila zgodovino in nas popeljala skozi delovne prostore, kjer nam je v računalniškem katalogu pokazala, kako lahko uporabniki iščejo (naredili smo poizvedbo za dokumente, ki so kakorkoli povezani s Slovenijo in odkrili, da so naši zadetki pravzaprav v zvezi s Hrvaško). Gradivo, ki ga hranijo, je večinoma tiskano, nekaj malega pa so tudi digitalizirali. Hranijo tudi bogato zbirko zemljevidov in pečatnikov. Tiskanja ali fotografiranja gradiva ne dovolijo, lahko pa ga naročijo za digitaliziranje, kar lahko traja tudi 1 leto (za več kot 1000 strani), saj to počnejo izven arhiva. Ogled je minil v zares prijetnem vzdušju, saj je bila naša vodička zelo sproščena in prijazna; dobrodošla so bila prav vsa vprašanja.

 Milena Repa
 Neža Molnar

BOBCATSSS 2015

BRNO

DESIGN, INNOVATION, PARTICIPATION

BOBCATSSS je mednarodna konferenca, namenjena študentom bibliotekarstva in informacijske znanosti in spada pod okrilje EUCLID-a (European Association for Library & Information Science). Organizacijo konference vsako leto prevzamejo študentje vsaj dveh evropskih univerz. Deseti BOBCATSSS je leta 2002 potekal v Portorožu in so ga organizirali študentje našega oddelka v sodelovanju z univerzo iz Stuttgarta. Letošnji je potekal od 28. do 30. januarja v Brnu na Češkem pod okriljem finske University of Tampere in češke Masaryk University. Spodbujanje študentov k udeležbi na BOBCATSSS je tudi eden izmed glavnih ciljev Sekcije študentov bibliotekarstva (SŠB).

GREMO NA BOBCATSSS V BRNO!

Gre za odlično priložnost, ki omogoča strokovno izpopolnjevanje in spoznavanje tujih študentov bibliotekarstva in informacijske znanosti. S tem namenom je SŠB v letnem semestru 2014 poslala več sporočil vsem našim študentom. Uspelo se nas je zbrati šest, ki smo prepoznali prednosti mednarodne izkušnje. Kotizacijo nam je plačal oddelk BINK, za kar se ob tej priložnosti še enkrat zahvaljujemo. Največji strošek sta nam tako predstavljala prevoz in prenočišče, ki smo si ju poiskali sami (v okviru SŠB).

TRIJE TEMATSKI SKLOPI

Letošnji BOBCATSSS je bil razdeljen na tri tematske sklope. Vsakega nam je podrobneje predstavil eden izmed ključnih govornikov (ang. key speaker). Prvi gostujoči predavatelj je bil dr. JAY EDWIN GILLETTE, ki nas je navdušil s predavanjem na temo INNOVATION. Pozdravil nas je v dobi tako imenovane informacijske renesanse. Tako je poimenoval današnji čas, ko družbo poganja znanje, tega pa informacijska ekonomija. Kako postanemo dobri bibliotekarji in informacijski znanstveniki? Za uspeh nam predlaga, da živimo kot renesančni človek, da torej poskrbimo za svojo dobro izobrazbo in znanje na različnih področjih. Predavanje na temo PARTICIPATION je imela Finka dr. SINIKKA SIPILÄ, ki jo poznamo kot predsednico IFLE. S svojim predavanjem Odločne knjižnice, močna družba (Strong Libraries, Strong Societies) nas je opozorila na vpliv knjižnic na družbo, predvsem v kontekstu vseživljenjskega učenja in izobraževanja, raziskovanja, iskanja inovacij in premagovanja družbenih razlik. Strong library, pravi, je knjižnica, ki ima ustrezne kapacitete za izpolnjevanje informacijskih potreb, njenih potencialnih uporabnikov in družbe. Strong society pa je družba, ki jo sestavljajo informirani državljani, ki aktivno sodelujejo v demokratičnemu idealu – svobodi in dostopu do informacij za vse. Predavateljica se je navezala na raziskavo na Finskem, s katero so dokazali pozitiven vpliv knjižnic na družbo. To znanje uspešno združuje s svojim bivanjem v Tanzaniji, kjer je videla, kako se ob uporabi knjižnice poveča znanje ljudi, s tem pa tudi njihova moč - saj je, kot

pravijo, „V znanju res moč!“. Podrobneje nam je predstavila tudi Lyonsko deklaracijo (slovenski prevod dostopen na spletni strani ZBDS) in IFLA Trend Report s poudarkom na vplivu družbenih trendov na delovanje knjižnic. Opozorila je na nekaj pojavov, s katerimi se bomo soočali na delovnih mestih, npr: Kakšen odstotek družbenega konteksta bo izgubljen v enačbi odprtega dostopa (Open Access) in avtomatskega prevajanja? Kako naj knjižnice najdejo konkurenčni algoritem za iskanje relevantnih (v nasprotju z zasebnimi podjetji, katerih namen je dobiček)? Rešitev naj bi se skrivala v aktivnih bibliotekarjih in sodelovanju knjižnic.

Tretje gostujoče predavanje na temo DESIGN je imela italijanska predavateljica ROBERTA TASSI. Predavanje o sistemskem razmišljanju in kreiranju orodij, ki spodbujajo inovativne procese (System Thinking: Design tools to drive innovation processes) je bila predstavitev zaključnega dela omenjene predavateljice, čigar dosežke lahko spremljamo na spletni strani ServiceDesignTools.org. Gre za prvi repozitorij metod in primerov, ki jih lahko uporabijo snovalci za predstavitve storitev. Namen orodij je olajšanje izbire prave metode glede na postopke, udeležence in uporabljene informacije, ki jih proces obravnava. Primeri orodij so: Role Play, Issue Cards, Design Games, Use cases, Mind map, Story telling itd. In kje je zanjo prihodnost knjižnic? To je vpletenost uporabnikov v načrtovanje storitev knjižnic.

PREDSTAVITVE RAZISKOVALNEGA DELA ŠTUDENTOV

Vse ostale predstavitve, ki so se navezovala na omenjene tri tematske sklope posvetovanja, so imeli študentje bibliotekarstva in informacijske znanosti z zelo različnih univerz in držav. Predstavitve je bilo več kot 50 in so potekale v različnih dvoranah. Študentje so pred mednarodnim občinstvom predstavili rezultate svojih manjših raziskav. Naša skupina je posebej ponosno spremljala Nino Horvat in Katjo Šuler iz drugega letnika, ki sta predstavili svoj prispevek COBISS, mCOBISS and comparison between the two (več o tem v mini intervjuju v nadaljevanju).

DELAVNICE ALI IGRAJMO SE V KNJIŽNICI!

Posebej zanimiva oblika aktivnega sodelovanja udeležencev posvetovanja pa so delavnice. Manjše število prisotnih omogoča izmenjavo mnenj in dialog med vsemi sodelujočimi. Na delavnici Bodi mojster iger in deli znanje smo npr. spoznali različna orodja (igre), ki omogočajo prenašanje znanja na učence, torej kako informacijsko opismenjevati uporabnike na zabaven in igriv način, ki so ga otroci najbolj vajeni. Primeri orodij za informacijsko opismenjevanje, ki spodbujajo interakcijo in otrokovo aktivnost: Kahoot, Socrative, Mentimeter, Twitter (kviz) in Facebook (npr. tekmovanje v selfijih s knjigo).

Druga zanimiva delavnica je bila Igra knjižnice – ustvari knjižnico, kot jo želiš. Francoske kolegice so pripravile igro (kombinacija Monopolyja in Activityja), namenjeno uporabnikom knjižnic. Ti si najprej izberejo vlogo (npr. uporabnik s posebnimi potrebami, osnovnošolec, upokojenec, študent...), nato pa mečejo kocko. Vsako polje udeležence potisne v novo situacijo, ko lahko povedo, kakšno storitev si na dano okoliščino želijo. Cilj igre za uporabnike je pridobiti dovolj točk na ravni posameznika in na ravni skupine. Cilj bibliotekarjev pa je pridobivanje inovativnih idej za nove knjižnične storitve za različne skupine uporabnikov, preko njihovega vključevanja v načrtovanje storitev.

DRUŽABNI PROGRAM

Čehi so se izkazali za odlične gostitelje. Poleg vodenih ogledov glavnih znamenitosti Brna smo lahko obiskali tudi dve njihovi visokošolski knjižnici in eno splošno. Knjižnica Filozofske fakultete ima v prostem pristopu 120 000 enot gradiva (25% celotne zbirke fizičnega gradiva) in 400 čitalniških mest v štirih nadstropjih. Moravian Library je raziskovalna institucija, v kateri je zaposlenih več kot 150 strokovnjakov. Knjižnica Jiří Mahen pa je druga največja splošna knjižnica na Češkem.

Poleg turističnih in strokovnih ogledov smo četrtek zaključili z gala večerjo, na kateri smo si Slovenci delili mizo s Parižankami, Berlinčani ter Američanom. Petkov večer je minil v sproščenem koncertnem vzdušju lokalnega benda, kjer smo med drugim klepetali s hrvaškimi kolegicami. Če omenimo še Nizozemce, s katerimi smo si delili hostel, lahko zaključimo, da smo bili kar družabni.

JANUARJA 2016 V LYON

Naslednji BOBCATSSS je zaupan v roke študentov francoskih fakultet École nationale supérieure des sciences de l'information et des bibliothèques (ENSSIB) in Paris Descartes University ter študentom ameriške The University of Tennessee. Na Youtubu si obvezno pogledajte video BOBCATSSS 2016 Promo, kjer boste našli ogromno razlogov, zakaj se udeležiti tega najpomembnejšega dogodka za študente bibliotekarstva in informacijske znanosti. Predvsem pa ste vabljeni k aktivni udeležbi (pripravi prispevka). Svojo željo po aktivnem sodelovanju nam sporočite čim prej (osebno ali na sekcijasb@gmail.com).

Viri:

BOBCATSSS 2015. (2015). EUCLID. Pridobljeno 15.3.2015 s <http://euclid-lis.eu/bobcatsss-2015/>

BOBCATSSS 2016 Promo (2015). University of Tennessee. Pridobljeno 15.3.2015 s <https://www.youtube.com/watch?v=nmh8ZcESByU>

Conference program. (2015). Brno: BOBCATSS. Pridobljeno 15.3.2015 s <http://www.bobcatsss2015.com/wp/>

Sekcija študentov bibliotekarstva (2015). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije. Pridobljeno 15.3.2015 s <http://www.zbds-zveza.si/?q=node2/studenti>

Service design tools: Communication methods supporting design processes (2009). Pridobljeno 15.3.2015 s <http://servicedesigntools.org/>

AKTIVNA UDELEŽBA NA BOBCATSSS 2015

'Mini intervju z Nino Horvat in Katjo Šuler'

Zakaj sta se odločili za pripravo prispevka za BOBCATSS 2015?

Ker sva želeli poleg formalnega izobraževanja pridobiti še več znanja z aktivno udeležbo na konferenci, kot je BOBCATSSS.

Kako je potekal proces prijave (izbira mentorja, naslova prispevka ...)? Koliko stroškov sta imeli?

Najprej smo se potencialni udeleženci konference zbrali v oddelčni knjižnici in naredili kratek »brainstorming« o temah, o katerih bi lahko pisali. Nato smo se razdelili v pare in odločili sva se, da bova skupaj napisali prispevek. Ker naju zanima predvsem informacijska znanost, sva se odločili, da bova napisali prispevek o mobilni aplikaciji mCOBISS, za sodelovanje pa sva prosili dr. Pisanskega. Po potrditvi mentorstva smo skupaj podrobneje določili vsebino prispevka. Ta nosi naslov COBISS, mCOBISS and comparison between the two. Prispevek sva sestavljali v času poletnih počitnic, dobivali sva se na fakulteti, ostale podrobnosti pa sva urejali prek elektronske pošte. Stroške sva imeli z izdelavo plakata in izročkov (cca 25€), ostali stroški pa so zajemali ceno kotizacije, ki nama jo je kril Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo (cca 80€), prevoz (cca 55€) in prenočišče (cca 35€).

Koliko časa vama je vzela priprava in kako sta to uskladili s študijskimi obveznostmi?

Glede na to, da sva izpite zaključili v prvih rokih, sva imeli dovolj časa za pripravo prispevka. Težko je določiti, koliko časa nama je vzela priprava, saj prispevka nisva napisali v enem kosu, ampak je delo potekalo razdrobljeno.

Kaj vama je bilo najtežje in česa sta se najbolj veselili?

Največ dela je bilo s pisanjem prispevka, pa tudi s samo organizacijo udeležbe na konferenci. Najbolj sva se veselili pridobivanja novih znanj in spoznavanja študentov ter drugih udeležencev iz različnih držav.

Kaj priporočata našim študentom, ki razmišljajo o udeležbi na naslednjem BOBCATSSS?

Za naju je bila udeležba na konferenci zelo pozitivna izkušnja, zato jo toplo priporočava vsem, ki bi radi poleg standardnega študija pridobili strokovno znanje tudi izven šolskih klopi. Poleg samega izobraževanja pa ni manjkalo smeha in zabave.

 Ana Češarek

MNENJE O BOBCATSSS

Zame je bil BOBCATSSS že druga izkušnja v tujini, ki pa ni toliko primerljiva z izkušnjo poletne šole v Gradcu. Bila sem zelo ponosna in kar zadovoljna z organizacijo, čeprav so predstavitve zaradi natančno določenega časa potekale hitreje in bolj zgoščeno kot julija, zato sem jim tudi težje sledila.

Ker mi je mar za vse ranljive skupine posameznikov, sem z veseljem prisluhnila gospe Eszter Csorba-Simon iz Madžarske. Ta je nastopila v sklopu Participation (udeležba), spregovorila pa o biblioterapiji z zapornicami. Raziskavo je izvedlo več knjižničarjev z namenom, da bi ženske motivirali za navezovanje novih stikov z ljudmi, da ne bi svojega časa preživljale samo v celicah in bi lahko z izboljšanim vedenjem dosegle tudi zmanjšanje zaporne kazni. Cilji, ki so jih kasneje v skupini želeli doseči, so: razvoj komunikacijskih spretnosti, ljubezen do branja, spoznavanje njih samih in doumevanje lastne ženskosti ter konfiguracija strpnosti. Med prebiranjem in razpravljanjem o prebranem so se pojavile težave z odstopanji med kulturami, z negotovostjo, s sprejemanjem samih sebe in z identiteto knjižničarke. Zapornice so

težko spregovorile o svojih težavah in čustvih, pogostokrat so tudi zavračale literaturo, ker se jim je zdel ves proces nesmiseln, saj so razmišljale samo o svoji negotovi prihodnosti. Raziskava mi je bila zanimiva predvsem zaradi izbire vzorca oseb, s katerimi so se ukvarjali ves čas in potrpežljivo. Predstavitve so v programu predstavljale prvi del, delavnice drugi, socialni program pa tretji del.

V sklopu socialnega programa sem sama ali skupaj s kolegi, obiskala Faculty of Arts Central Library ter Brno Observatory in planetarium. Obiska sta bila zanimiva, inovativna in sproščujoča, saj smo bili vsi povezani.

BOBCATSSS je še bolj povezal študente BINK. Predvsem mislim, da je v nas ob predstavitvi kolegic zavrel tisti podporni duh. Čestitke kolegicama Katji Šuler in Nini Horvat za poučen in slikovit prispevek o mobilni aplikaciji mCOBISS. Na simpoziju sem se ponovno srečala tudi s kolegico, s katero sva se spoznali že na poletni šoli v Gradcu.

Razširite obzorje !

 Špela Sanabor

O PONOVNEM BRANJU ETIČNEGA KODEKSA SLOVENSКИH KNJIŽNIČARJEV

Osmega novembra letošnje jeseni bo dvajseta obletnica nastanka enega najpomembnejših dokumentov v slovenskem bibliotekarstvu. Dokument je naslovljen kot Etični kodeks slovenskih knjižničarjev. In zakaj je ta etični kodeks, po skoraj dveh desetletjih od nastanka, še vedno tako pomemben? Je res še vedno pomemben? Ga kdo bere? Se ve, kaj tam piše? Se. O njem se razpravlja. Čeprav najbrž premalo in najbrž prepozno. Etični kodeks nekemu cehu ponuja nekatera relativno široko zastavljena vodila za pravo odločanje v situacijah in - še nekoliko bolj pomembno - definiranje ceha kot takšnega.

Kako uspešen, prepričljiv je lahko dvajset let star dokument v opredeljevanju poslanstva poklica, ki je podvržen tolikšnim spremembam, kot je knjižničarstvo? S tem sem se ukvarjal (Bešter, 2014) že na lanskoletnem posvetovanju ZBDS v Laškem, vendarle je ob bližnji obletnici ponovni obisk vsekakor pomemben.

Naš etični kodeks (ZBDS, 1995) sprva zapoveduje

odnos do kodeksa samega, naslavlja oblikovanje knjižničarjeve osebnosti; se široko razpiše o nepristranskem, enakopravnem in spoštuječem odnosu do uporabnika; prav tako zapoveduje kakovost, dostopnost, učinkovitost in raznovrstnost storitev. In v najbrž najpomembnejših razdelkih se ukvarja s cenzuro, diskretnostjo in prostim pretokom informacij.

Naš kodeks je strog; naracija, ki se je poslužuje, je povsem zapovedovalna. A povsem korektno pelje zgodbo knjižničarja v mnoge premene njegovega poklica. Terja spoštovanje pravil, v katerem ni prostora za dileme. In takšen kodeks nujno vsebuje vse, kar je bistvenega v konceptu knjižničarja v sosledju čim širše zastavljenega horizonta možnosti tega, kar bo predmet njegovega/njenega delovanja. Etični kodeksi so osebna izkaznica knjižničarjev, usmerjeni tudi predvsem proti uporabnikom. Tem sporočajo, kaj knjižničarstvo pravzaprav sploh je (Fallis, 2007).

Vsakodnevne prakse v knjižnicah, tudi drugod po širnih prostranstvih informacijske družbe, pa nam

Intervju z doc. dr. Marijo Petek: DO SANJ, TUDI PO OVINKIH

Asistentka doc. dr. Marija Petek sodeluje z našim oddelkom od leta 1996, ljubezen do branja in knjig pa čuti že od malih nog. Vendar pa njena prvotna izobrazba niti želena zaposlitev nista bili s področja bibliotekarstva. Svojo prvo zaposlitev je dobila v CTK po spletu naključij. Na svoji profesionalni poti pa ji je povsem nove izzive prinesel prihod računalnikov. Od svojega prvega katalogiziranja knjig na starem pisalnem stroju je prehodila dolgo in ovinkasto pot do doktorata iz bibliotekarstva.

Ste imeli od nekdaj radi knjige?

Res je, že od nekdaj imam rada knjige, ravno tako rada berem. Vzljubila sem jih že, preden sem vedela, da bom delala na tem področju. Priznam, da sem imela na začetku, ko sem se učila brati, težave. To mi ni šlo najbolje od rok, bila sem nerodna, težko sem si zapomnila črke, vendar pa sem to oviro premagala hitro in že kot otrok sem začela veliko brati.

Kdo je bil tisti, ki vas je navdušil za knjige in branje?

V mojih časih smo se branja učili šele v prvem razredu. Preden smo šli v šolo, ni znal brati skoraj nihče. K branju so me navajali starši, pogosto so mi kupovali otroške knjige z lepimi ilustracijami, kar mi je bilo zelo všeč. Za to, da sem vzljubila knjige, pa je imela veliko zaslugo tudi učiteljica v osnovni šoli, ki nas je na zanimiv način navajala na branje. Zelo radi smo zahajali tudi v knjižnico, kljub temu da je bila to zelo majhna soba.

Ste imeli radi tudi šolsko knjižničarko in ali so na vašo ljubezen do knjig in knjižnic vplivale tudi knjižničarke, ki so vam svetovale v vaših otroških letih?

Knjižničarke v osnovni šoli se ne spomnim. Se pa spomnim knjižničarke iz splošne knjižnice, kamor sem hodila. Doma sem s Kodeljevega, tam je bila moščanska knjižnica, ki je danes knjižnica

Jožeta Mazovca. Ko sem začela zahajati tja, današnje stavbe še ni bilo. Moščanska knjižnica je imela prostore v starejši hiši, v bližini današnje. Prostori so bili majhni, z eno samo knjižničarko, ki pa je bila zelo prijazna. Vedno nas je sprejela lepo in poskrbela je, da so bili prijetni in topli tudi prostori knjižnice. K njej sem zahajala rada, kajti vedno je delila dobre nasvete o izbiri knjig. Z veseljem sem jih upoštevala in z izbiro sem bila vedno zadovoljna.

Kako je potekala vaša izobraževalna pot in kako se je začela profesionalna?

Po osnovni šoli sem se vpisala na moščansko gimnazijo. Zame je bilo to zanimivo obdobje, pojavil se je punk, takrat je nastala skupina Pankrti, ki je imela svoj prvi koncert na moščanski gimnaziji.

Po maturi sem se odločila za študij angleškega in nemškega jezika s književnostjo. Hitro sem uspešno diplomirala. Moja prva želja je bila, da bi učila na eni izmed ljubljanskih gimnazij. Tudi takrat je bila glede zaposlitve slaba situacija. Poslala sem veliko številno prošenj za službo, šla sem na številne razgovore, vendar pa so žal povsod želeli zaposliti človeka z izkušnjami. Po petih mesecih iskanja sem postala manj izbirčna in sem začela pisati prošnje za različna področja. Tako sem brez kakšnega posebnega namena napisala prošnjo za zaposlitev v CTK. Razpisano so imeli delovno mesto za katalogizatorja v knjižnem oddelku. Na razpis sem se prijavila, ne da bi vedela, kaj to sploh je. Do takrat sem namreč videla le eno stran knjižnice, tisto, ki jo vidi uporabnik.

Kako je potekal razgovor za službo? Ste bili izbrani?

Poslanih je bilo veliko prošenj. Na izbor v ožji krog pa je vplivalo vprašanje, ali kadimo, saj je bil knjižni oddelek ena velika soba, kjer je delalo več ljudi. V tistem času se je v prostorih še lahko kadilo in že zaposleni so bili nekadilci, zato so za sodelavca želeli še enega nekadilca. Vse, ki smo prišli v ožji krog, so preizkusili. Dali so nam kupček knjig in star pisalni stroj, naša naloga pa je bila, da jih po svoje opišemo. Kot kaže, sem

nalogo opravila dobro, kajti bila sem sprejeta na delovno mesto.

Ste bili s službo v CTK zadovoljni?

Na začetku se mi služba ni zdela nič posebnega. Predstavljala sem si jo kot začasno rešitev. Meseci so tekli, službe po mojem okusu pa ni bilo. V tem času so se stvari začele spreminjati, IZUM je razvil sistem Cobiss, v knjižnico so prišli računalniki. Vsi smo bili navdušeni in veseli, da se bomo rešili kataložnih listkov, ki smo jih do takrat morali tipkati na pisalne stroje. Takrat me je služba začela zanimati, postala mi je izziv. Tam sem delala več let, bila sem zadovoljna s službo in tudi s sodelavci. CTK mi je omogočila magistrski študij na Univerzi v Zagrebu. Ravno tako so mi omogočili, da sem šla v Nemčijo na trimesečno izobraževanje. Delala sem v specialni knjižnici raziskovalnega inštituta, ki se je ukvarjal z jedrsko fiziko.

Kako pa ste prišli na Oddelek za bibliotekarstvo?

Kmalu potem, ko sem se vrnila iz Nemčije, so me poklicali iz Oddelka za bibliotekarstvo. Takrat je bil predstojnik oddelka dr. Martin Žnideršič. Povabil me je k sodelovanju, želel je, da bi imela vaje pri predmetu bibliotekonomija. Tako sem proti koncu devetdesetih let začela pogodbeno delati na oddelku. Sodelovala sem z gospo Majdo Ujčič, nosilko predmeta. Z njo sva zelo lepo sodelovali. Ker sem sama prihajala iz prakse, ona pa je predavala teorijo, sva se namreč dobro dopolnjevali. Obveznosti na oddelku so se kmalu začele povečevati, kajti Majda Ujčič je želela zaključiti s svojim delom in se upokojiti. Leta 2001 pa je bilo na Oddelku za bibliotekarstvo razpisano delovno mesto, na katerega sem se prijavila. Od takrat sem na oddelku zaposlena redno.

Kot ste omenili, so vam v CTK omogočili študij v Zagrebu. Je bila odločitev za študij v tujini težka?

Takratna direktorica Nada Čučnik Majcen je bila zelo naklonjena izobraževanju. Knjižnica je nekaterim zaposlenim omogočila in financirala študij v Zagrebu, možnost sem dobila tudi jaz. Bila sem zelo vesela in priložnost sem z veseljem izkoristila. Za Zagreb sem se odločila, ker me je delo začelo zanimati tudi iz teoretičnega stališča, zagrebška univerza pa je takrat slovela kot napredni center za izobraževanje, kamor so se hodili izobraževati iz celotne Jugoslavije. Takrat v Sloveniji za to še ni bilo študija.

Ker sem se zavedela, da je to dobra priložnost, ki je ne dobi vsak, je bila odločitev na dlani. Študij v Zagrebu je bil dobra možnost, tudi relativno blizu. Tisti čas je bil nekoliko bolj naporen. Z mano so študirale tudi druge kolegice iz CTK-ja in tudi NUK-a. Pomagale smo si z zapiski in raznimi informacijami. To je bila dobra izkušnja in zanjo bi se odločila ponovno.

Ste tudi oddelčna koordinatorka za ERASMUS študente. Kaj vam je pri vaši nalogi najbolj všeč in kaj ne preveč?

Koordinator je vmesni člen med našo mednarodno pisarno in oddelkom. Gre za evropsko sodelovanje na področju formalnega izobraževanja in prakse, kar je dobra možnost za vse študente. Moja naloga mi je všeč, saj vidim ogromno pozitivnih stvari, ki jih študentom lahko prinese izmenjava. Sodelovanje z določenimi državami temelji na osebnih stikih. Osnova, da lahko gre študent v tujino, pa so pogodbe med sorodnimi ustanovami. Všeč mi je, da se je število pogodb v zadnjem

času precej povečalo. Delo opravljam že več kot osem let in na začetku smo imeli sklenjene tri pogodbe, sedaj pa jih imamo že dvajset, kar je zelo dobro. Dober občutek imam, ko se študentje zanimajo, sprašujejo in se prijavljajo. Rada vidim veselje študentov, ko so sprejeti. Dober občutek je tudi, ko se vrnejo in povedo svoje izkušnje. Manj všeč in včasih odveč pa mi je administrativno delo.

Kaj študentom da tujina, česar jim Slovenija ne more? Kako pomembno je za študente bibliotekarstva izpopolnjevanje v tujini in ali je res, da navdušenje nad izmenjavo med našimi študenti narašča?

Za vsako stroko je pomembno, da se ljudje izobražujejo. Najprej morajo poznati stanje doma, zelo koristno pa je, da si potem naberejo izkušnje tudi pri sosedih. S tem si širimo obzorja ter primerjamo, kaj je boljše in kaj je slabše. Mislim, da je za študente to zelo dobra priložnost, in želim si, da bi to možnost izkoristili v večjem številu. Naučijo se lahko kaj, kar se pri nas niso, hkrati pa je to tudi dobra šola za življenje. Tam so sami, odvisni sami od sebe in to je res dobra izkušnja.

Tako kot se je povečevalo število pogodb, se za študijsko izmenjavo povečuje tudi zanimanje med študenti. Vse več je študentov, ki se prijavijo in dejansko tudi odidejo. Hkrati pa se večja tudi število tujih študentov pri nas. Ta semester jih imamo šest; ena študentka je iz Francije, ena iz Turčije, dve iz Poljske in dve iz Slovaške. V letošnjem zimskem semestru pa so se iz tujine vrnile štiri študentke. Trenutno je na izmenjavi ena, ena, ki je sicer na magistrskem študiju, pa se v kratkem odpravlja v Gradec.

Kaj bi svetovali študentom, ki razmišljajo o študiju v tujini?

Študentom bi svetovala, da izkoristijo to možnost. Vsakemu, ki se za to zanima, svetujem, da načrtuje vnaprej, kajti to je pomembna odločitev, za katero je potrebno, da si dobro pripravljen.

Kakšna pa so sedaj vaša zanimanja in raziskovalna vprašanja?

Moje raziskovalno področje je katalogizacija. Pod to spadajo: katalogi, načini iskanja, uspešnost iskanja, kako bi se dalo iskanje izboljšati in prilagoditi uporabnikom in še bi lahko naštevala. Vemo, da uporabniki ne iščejo radi po knjižničnih katalogih, ampak raje po raznih spletnih brskalnikih, s tem pa ne vedo, kaj zamujajo.

Dobili pa ste tudi nekaj nagrad in priznanj. Leta 2009 ste postali dobitnica nagrade Highly Commended Award Winner iz skupine Emerald Literati Network 2009 Awards for Excellence, lani pa ste prejeli priznanje Študentskega sveta Filozofske fakultete. Zakaj ste si zaslužili nagrado leta 2009 in kaj vam pomeni priznanje Študentskega sveta Filozofske fakultete?

Highly Commended Award Winner je nagrada Emerald za najboljši članek v določenem letu. V mojem primeru je šlo za članek, ki je bil objavljen v reviji OCLC Systems & services. Članek z naslovom Bibliographic Families and Relationship among Family Members in COBIB je delno temeljil na moji doktorski disertaciji. Govoril je o tem, kako bi olajšali iskanje v katalogu tako, da bi bilo na eni strani na osnovi nosilca, na drugi pa na osnovi vsebine brez nosilca. Predlagan je bil preprost model na dveh stopnjah za razliko od FZBZ, ki ima štiri stopnje.

Zelo prijetno je dobiti priznanje in pohvalo, to je pravzaprav povratna informacija o opravljenem delu. Bila sem presenečena, da so me študentje izbrali, upam, da opazijo, da jim želim pomagati in da sem dostopna.

Kaj vas še zanima poleg bibliotekarstva, s čim si zapolnite prosti čas?

Žal je prostega časa malo. Kolikor pa se da, ga preživim v naravi, saj imam rada dolge sprehode. Vedno me spremlja moj najboljši prijatelj, zlati prinašalec Roni. Rada tudi potujem. Zelo zanimivo je bilo v Mongoliji in v Čilu. Seveda rada tudi berem, žal pa mi ostane le malo časa za branje leposlovja, saj imam veliko dela s prebiranjem seminarskih nalog in strokovne literature. To poskušam nadoknaditi med študijskimi počitnicami.

Katere knjige bi v branje priporočili našim študentom?

Izbrala sem štiri knjige, ki bi jih priporočila študentom, nekatere od njih morda že poznajo. Prva je zbirka aforizmov avtorja Evgena Juriča z naslovom Grizem aforizem. Knjigo imam doma na polici, a jo vsake toliko časa vzamem v roke in preberem kakšen dober aforizem. Zelo všeč mi je naslednji: Vsak človek ima kakšno slabo stran, pisatelji pa kar cela poglavja.

Druga je knjiga avtorja Frana Milčinskega, Butalci. Gre za zbirko duhovitih kratkih zgodb o Butalcih, ki so skregani s pametjo. Všeč mi je zgodba, v kateri Butalci posejejo sol, da bi jo gospodinje imele zmeraj pri roki. Namesto soli so zrastle koprive, Butalci pa so bili s pridelkom kljub temu zelo zadovoljni.

Kot tretjo knjigo bi priporočila roman slovenskega avtorja Ferija Lainščka, Vankoštanc, ki je sicer tudi vrsta plesa. Zgodba se dogaja v Prekmurju na vasi. Glavni junak pa je v mojih očeh nekoliko poseben, zelo rad igra kitaro in se na vaških veselicah poskuša dokazati, žal pa mu to nikakor ne uspe. Najde si tudi nevesto in se poroči. Po tem romanu je posnet film Traktor, ljubezen in rock'n'roll.

Kot zadnjo knjigo pa bi priporočila roman Glas gore japonskega avtorja Yasunarija Kawabate, ki je tudi dobitnik Nobelove nagrade. Opisuje gospoda Šinga, ki je starejši in živi tradicionalno japonsko življenje. Razmišlja o svojem življenju in o staranju. Za njegovo hišo je hribček, ki ga ima za goro. V knjigi je opisano njegovo razmišljanje o tem, ali mu gora kaj sporoča, in o svojih odraslih otrocih, ki imajo zelo nesrečno življenje. Sprašuje se, ali je to njegova krivda, in ali bi lahko kaj spremenil.

Bi želeli za konec še sami kaj dodati, morda kaj lepega sporočiti našim študentom?

Študentom želim, da iščejo svoje sanje, dokler jih ne najdejo. Naj bodo pri iskanju cilja strpnji, kajti ne spleča se brezglavo divjati naprej. Pri iskanju cilja je treba pogledati tudi levo in desno, da opazimo še kaj drugega. Ni važno le, da pridemo do cilja, važno je tudi, kaj med tem počnemo, kajti cilj včasih dolgo iščemo.

Rada bi pohvalila tudi ustvarjalce revije Štubidu. Zelo zanimiva revija, vsakič jo z veseljem preberem.

 Marjetka Lipovnik

 osebni arhiv dr. Marije Petek

Ali smo tudi knjižničarji pripravljeni na odprti dostop?

Mojca Trtnik, ICB

Je znanje res brezplačno in prosto dostopno vsem? Ne. Tako bi vam odgovoril vsak knjižničar in ob tem morda dodal še klicaj ali dva! To še posebej velja za znanstveno okolje in komuniciranje. Izdajanje znanstvenih revij je že dolgo časa zelo dober posel. Vsi večji založniki, kot so na primer Springer, Elsevier in Wiley, finančne krize ne občutijo. Po zadnjih podatkih (Holcombe, A. *Scholarly publishers and their high profits*. 2013) se njihov dobiček na letni ravni giblje med 30 in 40 %. Kar ni malo, pravzaprav gre za eno od bolj dobičkonosnih področij (za lažjo primerjavo: BMW ima 12 %, Apple pa 35 % dobiček)! Zato ni čudno, da je odprti dostop trenutno ena od bolj vročih tem v Evropski uniji. Prve pobude po odprti znanosti oziroma odprtem dostopu do znanstvenih objav so se začele že pred več kot desetimi leti. **Osnovni princip vseh je odprti dostop do znanstvenih objav oziroma takojšnja dostopnost rezultatov javno financiranih raziskav na svetovnem spletu brez naročniških ali avtorskopравnih omejitev.** Najpomembnejša mednarodna pobuda za širjenje odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov je leta 2004 izdana *Declaration on Access to Research Data From Public Funding*, ki so jo sprejele države članice OECD, leta 2005 tudi Slovenija! Prav zdaj v maju 2015 je v javni razpravi dokument (*Načela in določila glede odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji v obdobju 2015-2020*), ki ga je pripravilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. V osnovi povzema priporočila Evropske komisije, ki od raziskovalca

zahteva objavo v odprtem dostopu za vse raziskave in projekte, sofinancirane iz evropskih sredstev (Obzorje 2020). Načinov za to je več. Avtor lahko svoj članek objavi v odprtih revijah (zlati dostop), hibridnih revijah ali pa članek shrani v repozitorij (zeleni odprti dostop). Za tovrstne objave večina založnikov (še vedno) zahteva plačilo ("article processing charges" oz. APC), ki se na članek giblje od 500 pa vse do 2.500 evrov, odvisno od področja znanstvene objave. Za kritje tega stroška običajno poskrbi inštitucija raziskovalca oziroma financer projekta. Seveda je tu še vprašanje materialnih avtorskih pravic. Ker gre za obsežno tematiko, lahko na kratko rečemo le, da pri odprto dostopni publikaciji ("libre open access") materialne avtorske pravice obdrži avtor (pri naročniških znanstvenih revijah avtor običajno prenese materialne avtorske pravice na založnika), ki z licenco (Creative commons) določi, kako in na kakšen način se njegovo delo lahko uporablja. In kje se tu najdemo knjižničarji? Sama sem mnenja, da knjižnice v svojem osnovnem poslanstvu podpirajo idejo o čim lažji dostopnosti znanja vsem, ki ga potrebujejo. Tu so še naši uporabniki - raziskovalci. Ker gre za aktualno tematiko, je zelo pomembno, da to področje še posebno dobro osvojijo visokošolski knjižničarji. Ne pozabimo: knjižničar mora biti vedno vsaj korak naprej pred svojimi uporabniki! Vse in še več o odprtem dostopu si lahko preberete na spletnem mestu: www.openaccess.si

Veliko (odprtega) znanja, čim več opravljenih izpitov ter čim bolj sproščene počitnice vam želim!

 Mojca Trtnik, ICB

Mladinska knjiga Založba

Spleta knjigarna, ki je sestavljena iz bralne aplikacije za operacijska sistema Android in iOS ter seznama naslovov, po katerih lahko kupec brska. Trenutno je kupcem na voljo 494 e-knjig v 20 žanrih. Uporabnik spletne knjigarne se mora najprej registrirati, da pridobi svoje uporabniško ime in geslo, ki mu omogočata prijavo v spletno knjigarno, brskanje in nakup e-knjig, ki jih lahko shranjuje v oblak ali pa jih nalaga na svoje bralne naprave. Branje kupljenih e-knjig je v aplikaciji možno brez spletne povezave, ki je pogoj za prijavo in nakup v spletni knjigarni. Ob spletni knjigarni E-emka so e-knjige kupcem na voljo tudi v Applovi spletni knjigarni iBooks.

1. Uporabniški račun:

Nov uporabnik se registrira na spletni strani www.e-emka.si, saj ima spletna stran e-emka.si ločeno registracijo od Emka.si.

2. Branje e-knjig:

Na napravah, ki omogočajo branje e-knjig (mobilne naprave z operacijskim sistemom iOS (iPad, iPod, iPhone) in naprave z operacijskim sistemom Android (e-ink bralniki, tablični računalniki, pametni mobilni telefoni).

3. Aplikacija za Android:

Za branje e-knjig na Android napravah je v spletni trgovini Google Play na voljo aplikacija eknjige emka (trenutna različica 5.0), ki omogoča uporabo na Android različici 4.0 in vseh novejših različicah. Aplikacija uporabniku nudi knjižno polico, na katero se po opravljenem nakupu prenese e-knjiga. Na svoji knjižni polici lahko uporabnik e-knjige išče po naslovu, avtorju ali žanru, med branjem pa lahko označuje besedilo, dodaja lastne zapiske in kazalke ter išče po besedilu.

4. E-knjige:

Vse e-knjige so v standardnem založniškem formatu EPUB in PDF. Cene trenutnega nabora e-knjig se gibljejo v okvirih žepnih knjig od 4 € do 44 €. Na spletni strani se sproti osvežuje seznam 10 najbolj prodajanih e-knjig.

Predstavitev spletnih knjigarn

Beletrina

biblos^{lib}

Prva slovenska e-knjižnica in e-knjigarna, ki uporabnikom omogoča nakup in izposajo e-knjig. Trenutno sistem ponuja čez 1000 e-knjig različnih žanrov, uporablja pa ga okrog 6000 uporabnikov. V letu 2014 je bilo opravljenih 12.329 izposoj e-knjig. Ker je sam namen spletne knjigarne Biblos omogočanje izposoje in nakupa e-knjig uporabnikom splošnih knjižnic, je bilo v letu 2014 slovenskim knjižnicam prodanih 4597 e-knjig v obliki licenc za izposajo.

1. Uporabniški račun:

Veljavno članstvo v eni od slovenskih knjižnic, ki je včlanjena v Biblos, in COBISS geslo za dostop do storitve Moja knjižnica,

Uporabniško ime in geslo ADOBE ID, ki omogoča hiter in varen prenos e-knjige na izbrano napravo.

2. Branje e-knjig:

Na napravah, ki omogočajo branje e-knjig (mobilne naprave z operacijskim sistemom iOS (iPad, iPod, iPhone) in naprave z operacijskim sistemom Android (e-ink bralniki, tablični računalniki, pametni mobilni telefoni).

3. Aplikacija za Android:

Za branje izbranih e-knjig na Android napravah je v spletni trgovini Google Play na voljo aplikacija Biblos (trenutna različica 2.0), ki omogoča uporabo na Android različici 2.2. in vseh novejših različicah.

4. E-knjige:

V standardnem založniškem formatu EPUB (redkeje v formatu PDF) ter zaščitene proti nedovoljenemu razmnoževanju z Adobe DRM zaščito, e-knjige, katerih cena je nižja od 5 €, pa z vodnim žigom.

Živa knjižnica - kjer so knjige dobile noge

Kot študentka Oddelka BINK na Filozofski fakulteti v Ljubljani, knjižnico poznam le kot prostor, kjer so knjige vezani listi popisani, z besedami, ki bralca popeljejo v domišljjski svet. Ko sem brskala po spletu, sem zasledila drugačno vrsto knjižnico. Takšno, kjer so knjige »žive«. Za bežen trenutek, sem si dovolila pred seboj priklicati knjige, ki so dobile noge. Ker mi je bil projekt izredno zanimiv in hkrati navdihujoč, sem se nemudoma odločila vstopiti v stik s »članom« Žive knjižnice.

Gregor Brdnik mi je na kratko opisal projekt, ki se množično pojavlja v različnih krajih po Sloveniji. Kasneje sem želela pobrskati ali je ta projekt obstoječ še kje drugje po svetu. Presenečeno sem ostrmela. Dobila sem veliko zadetkov o tem projektu, ki je že dolgo na polju nevladnih, mladinskih in socialnih organizacij in je del bibliotekarske stroke. Da bi lahko opisala ta projekt, ki je postal fenomen v Sloveniji v tako kratkem času, se moram vrniti dve desetletji nazaj.

Nosilka tega projekta je država Danska, z mlado in idealistično organizacijo »Stop The Violence«, ki je začela delovati, ko je bil nekdo od pobudnikov te skupine zaboden. Na ta način so se člani te organizacije odločili ozavestiti javnost o nasilju med mladimi. V nekaj letih je dobila kar 30.000 članov. Leta 2000 je organizacijo spodbudil tudi takratni direktor festivala Roskilde, Leif Skov. Dogodki na tem festivalu naj bi bili osredotočeni na boj proti nasilju, spodbujanju dialoga in gradnji medsebojnih odnosov. Leta 2003 je Antje Rothmund, direktorica Sveta Evrope v Evropskem mladinskem centru v Budimpešti, metodologijo projekta vključila v del izobraževanja o človeških pravicah. Leta 2008 je Živa knjižnica (ang. Living Books) v Avstriji dobila nagrado leta, za najboljši socialni projekt. Od takrat je Svet Evrope največji podpornik za promocijo in razvoj programov Human library. Danes večina programov deluje v sektorju javnih knjižnic, izobraževalnih institucijah, festivalov in knjižnih sejmov. Izziv, ki ga pred posameznike postavlja Human library je, kako se soočiti s svojimi predsodki. Tukaj branje knjig ne pomeni tradicionalnega listanje po knjigi, temveč pogovor med ljudmi z različnimi življenjskimi zgodbami in nazori.

Za konec se vrnimo še malo k moji radovednosti. Ta je bila končno potešena na lep sončen dan. Budilka me je vrgla iz spanca, hotela sem še spat, ko je v moji glavi zaplesala misel: danes je moj prvi obisk Žive knjižnice v Maribor. Ko sem prišla do terase Filozofske fakultete, sem opazila nekaj članov. No, vsaj tako sem sklepala, saj sem opazila Gregorja, kako nekaj živahno pripoveduje skupini ljudi. Gregor Brdnik je »član« Žive knjižnice in moj začetni kontakt. Preko njega sem spoznala Tanjo Veber, koordinatorko Medkulturne žive knjižnice v Mariboru, ki poteka v okviru programa medkulturni Maribor. Tanja mi je svetovala naj nekaj časa samo opazujem, kaj se dogaja. Ko se je skupina odpravila v avlo pripraviti knjižnični in čitalniški prostor ter referenčni pult, sta se dve knjižničarki marljivo lotili svoje vloge, priprave

knjig za izposajo in na obratovalni čas knjižnice. Kaj kmalu so knjige vstopile v prostor. Prav ste prebrali, knjige so dobile noge in človeško podobo. Da se posamezniki ne bi izgubili, je Tanja Veber vsem najprej predlagala kratek sprehod okoli fakultete. Nekatere knjige so se celo sporazumevale, le v angleščini. S tem, ko so nekatere knjige govorile tuje jezike in ne samo slovenščino, so organizatorji projekta želeli udeležencem približati medkulturnost.

Najbolj vidna razlika med živo in javno knjižnico so knjige. Knjige, ki so v bistvu ljudje in branje, ki je pogovor. Knjiga da bralcu možnost, da kadarkoli vstopi v dialog, vendar mora biti ta odnos spoštljiv. Knjige so prostovoljci, ki želijo ostalim udeležencem srečanj posredovati svojo zgodbo, izključeno iz družbe zaradi stereotipov in diskriminacije. Cilj tega je tudi vplivati na odnos in vedenje širše družbe. Pomembno je, da govornik ne prepričuje ali kakorkoli sili ostale v nekaj, kar sami ne želijo čutiti. Sam katalog ima oporne točke, ki vodijo bralca (če le ta želi), da knjigi zastavi vprašanje, kar me je spomnilo na predmetne oznake, razlika je le, da so te besedne zveze postavljene kot vprašanja in niso zapisane v geslovníku.

Sama sem imela pogovor z Redovnico. »Knjiga« je bila mlada ženska, zato so se v moji glavi takoj porodila vprašanja zakaj, kako in ali misli, da bo svojo odločitev obžalovala. Po pogovoru sem spoznala, da je to ena najbolj pozitivnih oseb in ne glede na starost, ni tako grozna nuna, katere lik, sem si zapomnila, še iz časov, ko smo hodili k verouku.

Druga »knjiga« je bila prostovoljka iz Gane in Liberije. Takoj po prebranem naslovu so mi na plano skočili moji stereotipi. Presenečeno sem spoznala, da je »knjiga« prostovoljka naše narodnosti. Razložila mi je kakšno je življenje v afriških državah, predvsem v državah, kjer so še vedno boji med ekstremističnimi skupinami, ki se bojujejo za oblast. Način bivanja v Afriki je precej drugačen kot pri nas. Pri njih je dom, dom odprtih vrat. Hrano, ki jo domačini pripravljajo, lahko dobiš kar na ulici. Vodo piješ iz plastične vrečke in kljub njihovem drugačnem dihanju, je na črni celini življenje bolj umirjeno, sproščeno. Vesela sem, da lahko sedaj vidim tamkajšnjo situacijo iz čisto druge perspektive.

Kaj sem ob obisku Žive knjižnice dognala? Drugačnost vedno prešojamo skozi naučeno znanje ali pridobljene informacije iz medijev. Kje pa je osebni stik, stik z osebo, ki bi povedala resnično zgodbo, svojo zgodbo? Le ta nam lahko dandanes omogoči, da se naše vedenje do drugačnih malo omili. Imam občutek, da na sprejemanje drugačnih lahko izjemno pripomore projekt Žive knjižnice, v kolikšni meri pa bomo videli v prihodnosti.

 Katja Maček

Vir:

Little, N., Nemutlu, G., Magic, J., & Molnár, B. (2011) *Don't judge a book by its cover! The Living Library Organiser's Guide 2011*. Budapest: Council of Europe - Youth Department European

SVETOVNE LITERARNE NAGRADE

O slovenskih literarnih nagradah sem pisala že v prejšnji številki. Tokrat bom pisala o tujih in mednarodnih literarnih nagradah. Ker pa je teh res zelo veliko, bom predstavila nekaj najbolj znanih.

Ena najbolj znanih mednarodnih nagrad je **Nobelova nagrada za književnost**, katero podeljuje Švedska akademija že od leta 1901. Alfred Nobel je v svoji oporoki zapisal, da naj z njegovim denarjem financirajo serijo nagrad, med drugim tudi za književnost. Za leto 2014 je nagrado prejel francoski pisec Patrick Modiano.

Nagrada Evropske unije za književnost spodbuja branje kvalitetnih tujih književnih del. Vsako leto žirija izbere nekaj držav in iz vsake izmed njih po enega zmagovalca. Nagrado podeljujejo od leta 2009. V letih 2010 in 2013 je bila izbrana tudi Slovenija, nagrado pa sta prejeli Gabriela Babnik in Nataša Kramberger.

Mednarodna Bookerjeva nagrada se podeljuje vsako drugo leto. Avtor mora biti še živeč, delo pa mora biti napisano ali prevedeno v angleščino. Je mednarodna verzija Bookerjeve nagrade za avtorje iz Commonwealtha ali Irske.

Univerza Columbia v New Yorku vsako leto podeli **Pulitzerjevo nagrado**. Gre za ameriško nagrado za novinarstvo, skladateljstvo in leposlovje. Vsi, ki se želijo potegovati zanjo, morajo plačati 50 dolarjev prijavnine, zmagovalec pa jih prejme 10.000. Nagrada je dobila ime po madžarsko-ameriškem novinarju in časopisnem založniku Josephu Pulitzerju. Zmagovalec letošnjega leta je Anthony Doerr z delom *All the light we cannot see*. Gre za roman o drugi svetovni vojni in razlikami med tehnologijo in človeško naravo.

Ena najprestižnejših literarnih nagrad v Združenih državah Amerike je **Neustadtova mednarodna nagrada**. Podeljujejo jo avtorjem za njihovo življenjsko delo. Zmagovalec prejme 50.000 dolarjev in srebrno orlovo pero. Zadnji nagrajenec je mozambiški avtor Mia Couto, ki je leta 2013 prejel že portugalsko literarno nagrado **Camões**.

Svojo nagrado ima tudi slavni pisatelj Franz Kafka, in sicer se imenuje **Franz Kafka Society**, ki jo podeljuje

od leta 2001. Gre za dela, ki se dotaknejo bralcev, ne glede na avtorjevo narodnost. Nagrado je med drugim prejel tudi eden najbolj priljubljenih pisateljev ta hip, Haruki Murakami.

Hugojeva nagrada je namenjena avtorjem, ki pišejo znanstveno fantastiko. Poimenovana je po Hugu Gernsbacku, ki je začel izdajati časopis *Amazing stories*. Prvič so jo podelili leta 1953. Zajema več kategorij, na primer za najboljši roman, novelo, kratko zgodbo, grafično zgodbo, »Fan writers« in druge. Nagrajenci dobijo tudi trofeje v obliki rakete.

Mednarodno nagrado IMPAC Dublin podeljujejo od leta 1996. Nagradijo avtorje, ki pišejo v angleškem jeziku, ne glede na njihovo narodnost. Pri izbiri zmagovalcev sodelujejo dublinske mestne knjižnice, s pomočjo knjižnic po celem svetu. Leta 2014 je nagrado prejel Juan Gabriel Vásquez iz Kolumbije za delo z naslovom *The Sound of Things Falling*.

Nagrada PEN/Faulkner enkrat letno podeljujeta mednarodno združenje literatov PEN in fundacija ameriškega pisatelja Williama Faulknerja. Finalisti berejo odlomke iz svojega dela v knjižnici Folger Shakespeare v Washingtonu. Nagrado so ustanovili kmalu po letu 1979. Takrat je PEN bojkotiral National Book Award, ker naj bi bil preveč komercialen. Leta 1981 so zato začeli podeljevati svojo nagrado. Letos jo je prejel pisatelj Atticus Lish z romanom *Preparation for the Next Life*.

Za pesnike v Makedoniji vsako leto podeljujejo **Makedonski zlati venec**, ki ga je leta 2009 dobil Tomaž Šalamun. Letošnji nagrajenec pa je Bei Dao iz Kitajske, kar je njegov psevdonim, ki v prevodu pomeni severni otok.

Leta 2014 je eno izmed prestižnih literarnih nagrad dobil tudi pisatelj Drago Jančar. Nagrado **Francosko Prix du meilleur livre étranger** je dobil za najboljši v francoščino prevedeno delo, in sicer za svoj roman *To noč sem jo videl*.

Na področju književnosti podeljujejo še mnoge druge nagrade. V Nemčiji je ena najbolj pomembnih nagrad **Büchnerjeva nagrada**, katero so začeli podeljevati že leta 1923. V okviru Frankfurtskega knjižnega sejma vsako leto podelijo

Nemško mirovno literarno nagrado. The **Baileys Womens Prize for Fiction** je ena najprestižnejših literarnih nagrad v Veliki Britaniji.

V Španiji pa se podeljujeta nagradi **Nadal** in **Cervantesova nagrada**.

Otroške svetovne nagrade:

Za **Carnegiejevo medaljo** mora biti delo napisano v angleščini in izdano v Veliki Britaniji leto pred nominacijo. Leta 2007 so spremenili način podeljevanja nagrad ter pričeli šteti leto podelitve nagrade in ne več leto objave nagrajene knjige. Ocenjevalna skupina je sestavljena iz trinajstih mladinskih knjižničarjev, zmagovalec pa prejme zlato medaljo ter knjige v vrednosti 500 L, ki jih nato podari izbrani splošni ali šolski knjižnici.

Andersenovo nagrado podeljuje Mednarodna zveza za mladinsko književnost (IBBY) na vsaki dve leti za trajni prispevek k svetovni literaturi. Nagrade se od leta 1956 podeljuje v dveh kategorijah: avtorjem in ilustratorjem. Zlato medaljo dobitniki nagrade prejmejo iz rok danske kraljice. Nagrado imenujejo tudi mala Nobelova nagrada. Za leto 2014 so se na seznam uvrstili Slovenci Slavko Pregl s knjigo *Radovedne pravljice*, Peter Škerl za ilustracije v *Močvirni-*

kih in Stana Anželj za prevod knjige *Vreščji mojster*.

IBBY častna lista je bienalen izbor najboljših, nedavno izdanih knjig. Z uvrstitvijo nanjo se počasti delo pisateljev, ilustratorjev in prevajalcev iz držav članic združenja IBBY.

Nagrada **Astrid Lindgren Memorial Award** od leta 2002 podeljuje švedska vlada v čast švedski mladinski pisateljici Astrid Lindgren. Nagradujejo pisatelje, ilustratorje, promotorje branja, ki izkazujejo duha te slavne pisateljice. Namen nagrade je spodbuditi otroke in mlade za branje, kot tudi promoviranje otroških pravic in kulture na globalni ravni.

The Story Prize je letna knjižna nagrada, ki nagrajuje zbirke kratkih zgodb, ki so pisane v angleškem jeziku in izdane v ZDA v tekočem koledarskem letu. Prvič so jo podelili za leto 2004.

 Eva Zadravec

Spletni viri:

http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/literature/
<https://astridlindgrenmemorialaward.wordpress.com/>
<http://www.mklj.si/gradivo/literarne-nagrade>
<http://www.ibby.si/index.php/int-ibby/nagrade/castna-lista>

V zagrebškem muzeju za umetnost in obrt je potekal premierni knjižni festival pod nazivom »kriminalno dobre knjige«.

Organizator festivala je bila založba Ljevak. Povabilu za sodelovanje na festivalu pa se je odzvalo še dvajset hrvaških založnikov (Fraktura, Sandorf, Planetopija in drugi).

Kljub temu da v Zagrebu skozi vse leto potekajo različni festivali, med drugim tudi dogodki povezani s knjigo (knjižni sejem Interliber), so želeli dodati festival, ki ne bi bil ozko spe-

cializiran le za določeno publiko. Želja organizatorjev je bila, da obiskovalci na festival ne bi prihajali samo zaradi kupovanja knjig, ampak da bi ob tem lahko uživali še v prijetni atmosferi in pestrem dogajanju. V ta namen so tradicionalnemu branju in predstavitev knjig dodali še glasbene koncerte in kulinarčno ponudbo. Središče pozornosti je bilo namenjeno švedski literaturi, ki je globalna predstavnica kriminalnih romanov, in jo povezali s sodobno hrvaško literaturo, ki tudi sama goji tradicijo v tem žanru. Del festivalskega doga-

janja so bile debatne kavarne na temo kriminalnih romanov v povezavi s književnostjo in sociologijo.

Ob bogatem knjižnem programu je bila predstavljena še kultura gostujoče države kot žanr in umetniška praksa, k temu pa so dodali še glasbo, gastronomijo in multimedijske projekte, kot so kreativne delavnice za otroke in odrasle.

Osnovni cilj festivala, ki bo potekal vsako leto, je bil obiskovalcem omogočiti dostop do vrhunske literarne in umetniške ponudbe. Dogajanje je zasnovano na lokalni stopnji v sinergiji z evropsko dediščino, ki vpliva na promocijo internacionalnega in medkulturnega izmenjevanja in sodelovanja.

Kdo ve, morda bo pa gostujoča država naslednjega festivala njihova severna sosedna Slovenija.

 Martin Čelig

Intervju z Barbaro Pregelj, glavno urednico založbe Malinc: DA BRANJE NE POSTANE ŠPANSKA VAS

Založba Malinc je majhna družinska založba, ki izdaja knjige špansko govorečih avtorjev in se zavzema za biblioraznolikost. Veliko da tudi na promocijo branja, predvsem med mlajšimi bralci, ki šele vstopajo v svet knjig; zanje organizira tudi špansko bralno značko. Posebej pa se je posvetila ljudem z disleksijo, ki jim je za branje prilagodila vse svoje knjige. Otroke in odrasle uči tudi strpnosti. Je kot majhen žarek svetlobe skozi angleško prevodno bralnetolerančno meglo. Pogovarjali smo se z Barbaro Pregelj, prevajalko, predavateljico na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici in glavno urednico založbe Malinc.

Kako sta potekali vaša izobraževalna in poklicna pot? Kako ste se znašli v založništvu?

Ustanovitev lastne založbe je bila zelo spontana odločitev, to je bila posledica tega, s čimer sem se ukvarjala prej. Po osnovni izobrazbi sem hispanistka, prevajalka. Nekaj časa sem delala tudi v knjižnici, na oddelku za romanistiko, opravila sem tudi bibliotekarski izpit. Kasneje sem delala tudi doktorat na slovenistiki in na Univerzi v Novi Gorici postala docentka za književnost. Založba je nastala iz potrebe po tem, da bi to, kar me je zelo zanimalo, v precejšnji meri sama udejanjila.

Kako sta se razvijala vaša založba in knjižni program?

Založbo Malinc vodiva skupaj z možem. Kot odgovorni urednik ima čez bolj tehnično plat projekta; jaz, kot glavna urednica, pa bolj vsebinsko. Založba je začela nastajati leta 2011. Odločili smo se, da bomo večinoma predstavljali avtorje iz špansko govorečih dežel. Začeli smo z baskovsko govorečimi avtorji, ki so v našem prostoru precej neznani. Nadaljevali

smo s Katalonci, zdaj se ukvarjamo z galicijskim avtorjem, nekaj pa smo objavili tudi argentinske književnosti. Želimo pokrivati mladinsko književnost iz špansko govorečih dežel. Seveda se ne bomo omejili samo na to, ampak s tem smo začeli. Res verjamemo v biblioraznolikost. Izdajamo dvojezične knjige, naš program pa poleg tega vključuje tudi motiviranje za branje, hkrati pa so vse knjige primerne za dislektike. Na leto izdamo 4 do 5 knjig.

Kaj je poslanstvo vaše založbe?

Opozorjanje na raznolikost literarnih svetov. Poleg tega pa se mi zdi zelo pomembna tudi etika poslovanja. Zelo skrbimo za to, da vsi avtorji, s katerimi delamo, dobijo ustrezne honorarje. Kot prevajalka sem imela včasih velike težave, ker je neka samoumevno, da so vse stvari, povezane s kulturo, brezplačne. Mi pa želimo poskrbeti za avtorje, hkrati pa delovati družbeno odgovorno. Posebno poklicanost čutimo za povečevanje bralne pismenosti, kar je trenutno največji problem v Sloveniji. Raziskava Knjiga in bralci V je razkrila, da so podatki o bralni pismenosti veliko bolj alarmantni, kot smo vsi mislili.

S katerimi projekti bralnega motiviranja se ukvarjate? Kaj je značilno zanje?

Projekt LEO, LEO je projekt motiviranja za branje z uporabo medkulturnosti. Za uvodno motivacijo se

uporablja španščina, gre za špansko bralno značko. Pripovedovanje zgodb v španščini je večinoma podprto z ilustracijami ali z lutkami, otroci pa se trudijo razumeti zgodbo. In v veliki meri jo tudi razumejo. Ob poslušanju španščine skonstruirajo pomene, kar je zelo podobno temu, kar tudi sicer delamo pri branju. Ko delamo z zelo majhnimi otroki, pa s španščino tudi pripravljamo teren za druge jezike. Na delavnicah se skupaj, prek igre, večplastno ukvarjamo z literarnimi deli, s čimer dobijo tudi pozitivno izkušnjo medkulturnosti. Otroke skušamo motivirati na svež način, da kasneje z veseljem, z navdušenjem posežejo po tej isti ali pa po kakšni drugi knjigi. Naš namen pri organiziranju bralno-motivacijskih delavnic je, da bi branje izgubilo negativni predznak, ki ga ima, in bi postalo eno od oblik zadovoljevanja radovednosti. To, kar v bistvu (vsaj zame) tudi je.

S svojimi projekti se borite proti stereotipom in izključenosti, pa tudi strahu. Kateri so ti projekti?

Črkorint in Jonova kuhinja sta projekta, s katerima učimo otroke strpnosti do drugačnih in spoprijemanja s strahom. Namen Črkorinta je, da otroci izgovarjajo besede s črkami, ki bralcem z disleksijo povzročajo težave (d, b, p, t, f ...), po možnosti tako, da jih povejo narobe, tako kot nekdo, ki ima disleksijo. Ta igra je namenjena vsem otrokom, z njo pa tematiziramo disleksijo; kaj pomeni,

kakšne težave so povezane s tem ... Jonova kuhinja pa je bila poskus, da bi knjigo Jona in prestrašeni hladilnik prenesli otrokom in da bi otroci branje doživeli skozi igro v kuhinji, mnogočutno. Pripovedovanje grozljivih zgodb, s katerimi obravnavamo strah, tematiziramo z najrazličnejšimi predmeti, nenavadnimi za kuhinjo. Idealno je, če se lahko otroci igrajo v poltemi in dobijo naprstne lutke, s katerimi iščejo in raziskujejo.

Organizirate pa tudi projekt Španska vas. Komu je namenjen?

Projekt Španska vas je namenjen izobraževanju mentorjev in učiteljev. Znotraj projekta Španska vas smo španščino opustili, hkrati pa smo deloma ohranili povezavo s tem jezikom, saj želimo, da branje ne bi postalo španska vas. To so delavnice, ki potekajo predvsem praktično, večinoma delamo z besedili, na katera potem apliciramo strategije branja, ki jih uporabljamo. Vedno znova iščemo tudi sodelavce za pomoč pri projektih. K sodelovanju vabim tudi vaše študente. Septembra 2015 bomo začeli z več delavnicami, na katerih bodo lahko novi sodelujoči osvojili princip dela. Študenti, ki jih zanima bibliopedagoško delo, se lahko priključijo projektu LEO, LEO ali Španska vas. Če koga to zanima, je zelo dobrodošel.

Izdajate dvojezične slikanice. Pričakovali bi, da bo drugi jezik, glede na vedno bolj anglikaniziran svet, v katerem živimo, angleščina, toda vi ste se odločili za španščino. Zakaj?

Ta zgodba je čisto osebna, hkrati pa je povezana tudi s politiko naše založbe – z biblioraznolikostjo. V evropskem prostoru je vedno večji vpliv angleško govorečih literatur. To je še zlasti opazno, če pogledamo statistiko, koliko prevedenih knjižnih naslovov izide v posameznih državah. Delež angleško govorečih je vedno večji, čeprav je španščina po številu naravnih govorcev prehitela angleščino in je pomemben svetovni jezik. V Sloveniji pa se na pomembnost španščine pozablja. To smo skušali pokazati s tem, da izdajamo avtorje špansko

govorečih dežel.

V našem vsakdanu se vedno bolj poudarja nujnost prilagajanja osebam s posebnimi potrebami, toda želja po upoštevanju smernic pogosto ostane le želja, ne pa tudi dejanje. Vaša založba je pri tem izjema in ne pravilo. Ali se pri oblikovanju knjig posvetujete tudi s strokovnjaki? Na kakšne načine se pri izdajanju knjig prilagajate osebam s posebnimi potrebami?

Sledimo smernicam oblikovanja gradiv za osebe z disleksijo, pri tem nam svetujejo tudi različni strokovnjaki (defektologi in specialni pedagogi). Upošteevamo tudi priporočila društva Bravo (društvo za pomoč otrokom in mladostnikom s specifičnimi učnimi težavami), ki je pri nas neka avtoriteta na tem področju. Smernicam sledimo, ker smo prepričani, da prilagajanje ljudem, ki imajo težave pri branju, pomaga vsem bralcem – tako so knjige prijetnejše za vse. Nikoli ne uporabljamo belega papirja, pri slikanicah sploh ne, pa tudi pri knjigah, ki so namenjene začetnim bralcem, otrokom do deset let, ne. Uporabljamo različne fonte, predvsem tiste, ki imajo čim bolj ravne linije. Dobro je, da sta velikost črk in razmik med vrsticami malo večja, besedila pa ne smejo biti poravnana in če se le da, se poved začne na začetku vrstice. To je pri nas standard, tako so oblikovane vse knjige. Ilustracije niso posebej prilagojene, pazimo pa na to, da se tekst in ilustracija nikoli ne prekrivata. Pozorni smo tudi na to, da je podlaga navadne bež barve, brez vzorcev, ki bi lahko motili branje.

Kolikšen del svoje naklade prodate knjižnicam in kje poleg njih še prodajate svoje knjige? Ali izdajate tudi e-knjige?

Knjižnice so nas zelo dobro sprejele, koliko naklade nam pokupijo, je odvisno od posameznega naslova, včasih pa nam jim uspe prodati celo polovico naklade. Sicer imamo zelo majhno naklado, v glavnem tiskamo knjige v le štiristo izvodih. Poleg knjižnic smo prisotni tudi v knjigarnah, distribucijo pa imamo organizirano preko Aurore. Do sedaj smo izdali

dve e-knjigi, ki sta sicer zgolj verzija tiskane različice, vendar pa namestavimo z naslednjimi to spremeniti. Menimo, da se z njimi odpirajo novi načini, preko katerih bodo knjige morda našle nove bralce, tiste, ki jih sicer morda ne zanimajo toliko.

Na kakšen način izvajate svojo promocijo? Ali ste usmerjeni tudi na društva?

Oglašujemo se v Bukli, ta nam res pomaga, njena ekipa zelo spremlja naše delo. Po mojem mnenju je medij, ki naredi največ za našo promocijo. Svoje knjige oglašujemo tudi na različnih knjižnih portalih in prek drugih medijev. Predstavimo jim jih na skupinskih tiskovnih konferencah. Sicer pa so vse naše knjige mladinska besedila, vse so bile kot dobro branje priporočene tudi v priročniku Pionirske.

Želimo se povezovati čim širše, prav zato tudi aktivno sodelujemo s Slovenskim društvom učiteljev španščine in z društvom Bravo. Svoje knjige in projekte pa predstavljamo tudi na otroškem bazarju, prek šolskih knjižnic, na sejmih, na debatnih kavarnah, na tednu vseživljenjskega učenja...

Kako vidite prihodnost vaše založbe?

Majhnost je naša prednost. Malo bi se radi razširili, ampak ne preveč. André Gide, Nobelov nagradenec za književnost leta 1947, je trdil, da je prihodnost v majhnih. To drži. Manjše založbe imajo čisto drugačen profil, čisto drugače funkcionirajo. Mislim, da so zelo pomembne za katerikoli knjižni trg. Obstajajo različne pobude za povezovanja manjših založnikov. Mogoče ne toliko glede distribucije, ampak bolj v zvezi s prodajnimi kanali. Bile so tudi pobude za skupno skladišče, portal in e-knjigarno. To bi pomagalo vsem manjšim založnikom. Meni se to zdijo vse super ideje.

 Urška Levstek

 osebni arhiv Barbare Pregelj

ŠTUDENTSKE IZKUŠNJE O ERASMUS + IZMENJAVI

Vas zanima založništvo in študij v tujini? Če razmišljaš o Erasmus+ izmenjavi, se prijavi! Nikomur, ki je šel za en semester v tujino, ni bilo žal (razen tega, da ni ostal dva semestra). Sizirove muke urejanja dokumentov so tega vredne in odtehtajo nepozabne ERASMUS trenutke!

UNIVERZA OXFORD BROOKES – RAJ ZA ZALOŽNIKE

Univerza Oxford Brookes se nahaja v slavnem mestu Oxford in se lahko pohvali z enim izmed najboljših programov Založniških študij. Namenjen je podiplomskim študentom in v osnovi traja eno leto, zato se na izmenjavo lahko odpravite le v poletnem semestru. Že samo dejstvo, da je celoten oddelek posvečen založništvu, je zelo zgovorno. Čeprav se od študentov zahteva visoka stopnja znanja in veliko sprotne dela, sem se v preteklih štirih mesecih ogromno naučila. Dovolite, da vam preko svojih izkušenj predstavim potek študija.

Opravila sem naslednje predmete: **New Product Development** - Delo poteka v skupinah, ki predstavljajo vsaka en oddelek znotraj namišljene založbe Buckley Publishing (priložen je celoten scenarij delovanja podjetja). Vsak oddelek mora razviti nov produkt, ki za založbo predstavlja dolgoročno naložbo. Jaz sem bila del oddelka za leposlovje, ki je predlagal lansiranje zbirke, ki bi imela močno prisotnost na spletu in bila usmerjena v ustvarjanje lastne baze zvestih bralcev. Člani skupine si razdelijo različne vloge: vodja oddelka, vodja financ, vodja uredništva, vodja produkcije in oblikovanja, vodja projekta in vodja marketinga, prodaje in distribucije. Slednji vlogi sta pripadli meni; poleg koordiniranja skupine sem bila zadolžena za tržno raziskavo, načrtovanje marketinške kampanje ter prodaje in distribucije. **Digital Publishing Strategy** - V krajši individualni seminarski nalogi je bilo potrebno v obliki poročila analizirati digitalno strategijo izbrane založbe, identificirati probleme, s katerimi se ta spopada in predlagati možne rešitve. V nadaljevanju smo bili razdeljeni v skupine, kjer je bila naša naloga razviti digitalni produkt za enega izmed vodilnih izobraževalnih založnikov Pearson Education. Moja skupina se je osredotočila na razvoj programa za utrjevanje znanja francoščine. Na zaključni predstavitvi projektov je bila prisotna vodja uredništva učbenikov, zgoraj omenjene založbe, ki je na koncu izbrala zmagovalno in drugouvrščeno skupino in jima v imenu

založbe podarila celo manjšo denarno nagrado. **International Publishing Management** - Če želite pridobiti pregled mednarodnega knjižnega trga, je ta predmet zagotovo dobra izbira. Po krajši seminarski nalogi, kjer smo morali pisati o izbranih dveh problematikah založništva, smo se razdelili v pare in začeli delati na skupni seminarski nalogi. Potrebno si je bilo izbrati eno izmed največjih založb, analizirati njen položaj na trgu in izdelati strategijo, na kateri trg in na kakšen način bi se ta lahko širila.

Naj dodam, da obstaja zelo velika možnost, da si v času izmenjave pridobite tudi neprecenljive delovne izkušnje. Vsak petek smo dobivali oddelčne novice, v katerih so bili objavljeni oglasi za delo pri različnih založbah. Možno se je bilo prijaviti na t. i. work experience (ponavadi delo enkrat do dvakrat na teden) ali pa za pripravništva, ki ponavadi trajajo dlje časa. Meni je uspelo, da sem za tri tedne dobila mesto v centralnem oddelku za marketing v založbi Harper Collins v Londonu.

Dodatne priložnosti:

- Udeležba na dnevu Delo v založništvu, kjer se imate priložnost srečati z uslužbenci iz različnih založb in jih vprašati vse, kar vas zanima,
- Udeležba na knjižnem sejmu v Bologni in sestanki z uslužbenci založb, ki so zadolženi za prodajo pravic,
- Prostovoljno delo na knjižnem sejmu v Londonu.

Nasveti:

- Priporočam, da se zaradi stopnje zahtevanega znanja na izmenjavo odpravite v drugem letniku podiplomskega študija.
- Na izmenjavo se začnite pripravljati vsaj leto in pol vnaprej. Računajte, da bo to velik finančni zalogaj, zato vam svetujem, da se nanj dobro pripravite. Celotna Erasmus+ štipendija bo zadostovala le, da delno pokrijete stroške bivanja.
- Potrebno je odlično znanje angleškega jezika – morali boste napisati vsaj tri seminarske naloge v angleščini.
- To znanje je potrebno dokazati z opravljenim izpitom IELTS, kjer morate doseči rezultat vsaj 6.0. Certifikat morate predložiti skupaj s prijavo na gostujočo univerzo nekje v začetku maja, torej se morate na jezikovni izpit prijaviti veliko prej. Predlagam, da se na izpit (preko British Council-a) prijavite takoj, ko boste sprejeti preko Univerze v Ljubljani.

Naj vas dodatni stroški ne odvrnejo. Imejte v mislih, da gre za odlično naložbo v prihodnost, ki je ne gre zamuditi, saj lahko preko Erasmus+ izmenjave brez plačila šolnine opravite kar polovico enega izmed najboljših programov Založniških študij, in to v Oxfordu. Za kakršne koli dodatne informacije sem dosegljiva na mailu: anjamrak1@gmail.com. Srečno!

 Anja Mrak

LILLE3: IZKORISTITE MOŽNOST STUDIJA V FRANCJI

Za pridobivanje novih študijskih in jezikovnih izkušenj sem izbrala francosko univerzo Lille3, s katero ima naš oddelek podpisan bilateralni sporazum za prvo in drugo stopnjo študija. Res si nisem želela izgubiti leta zaradi nepriznavanja predmetov, zato je bil ključni dejavnik ta, da profesorji med oddelkoma tesno sodelujejo.

V Lillu sem lahko izbirala med več kot dvajsetimi sklopi predmetov, ki se na drugi stopnji izvajajo za smeri informacijske znanosti. Izjemna pestrost omogoča, da lahko vsak izbere predmete, ki jih še ni poslušal v Sloveniji in ga hkrati zelo zanimajo. Pri izbiri so mi pomagali naši in francoski profesorji. Vsak predmet ima dve uri (1 ura = 60 min) predavanj oz. vaj na teden in 2KT. Na tem oddelku so veliki pristaši prisotnosti na predavanjih, kar mi je omogočilo, da sem spoznala kolege, francoščino in pridobila ogromno znanja. Vsi predmeti so sicer zelo praktično usmerjeni. Najprej smo imeli tri tedne teoretičnih predavanj, nato pa sedem tednov vaj. Imela sem predmete, kjer smo z različnimi programi ustvarjali in upravljali podatkovne zbirke. Pri ostalih predmetih smo na primer ustvarili celoten načrt marketinga univerzitetne knjižnice in primerjali etična kodeksa IFLE in ALE na konkretnih primerih. Skupaj z zaposlenimi praktiki iz različnih podjetij smo študenti organizirali konferenco na temo Big data, smart data s področja poslovne inteligence. Poslušali smo tudi predavanja gostujočih predavateljev (iz ZDA in

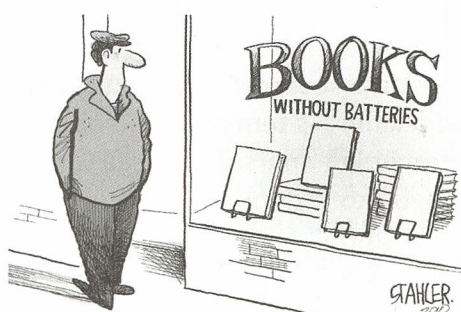
Brazilije). Zadnje štiri tedne pa smo predvsem delali na seminarskih nalogah, ki so bile zelo praktične (večinoma brez citiranja in navajanja virov – vse si si moral izmisliti sam oziroma v skupini). Kot Erasmus študentka sem si lahko izbrala predmete, kjer ni bilo končnih izpitov. Nekaj sem jih vseeno imela in preventivno povem že tukaj – za vsak predmet je samo en izpitni rok, skoraj vse predmete pa se piše v istemu tednu. Možnosti ponavljanja izpitov Erasmus študentje praviloma nimamo.

Kot navdušenka nad informacijsko znanostjo in bibliotekarstvom sem v Lillu res živela svoje sanje! Petke smo imeli proste in celo takrat se je večkrat zgodilo, da smo po osmih urah učenja v BU (knjižnici) prišli domov in delo nadaljevali preko skypa. Ko si na primer ugotovil nekaj novega z Oxygen XML Editorjem ali v Drupalu, si to moral takoj povedati ostalim!

Kljub obljubi angleščine je bilo francoščini nemogoče uiti, zato priporočam dobro znanje francoskega jezika. Priporočam tudi, da se za vsako nejasnost takoj obrnete na profesorje. Ti so bili v Lillu resnično razumevajoči do vsakega študenta, tudi do mene. Dejansko so me vsak teden vprašali, če česa ne razumem in mi razložili še enkrat v angleščini. Večkrat tedensko smo bili v kontaktu tudi preko e-pošte. Skratka, tam sem se počutila zelo dobrodošlo.

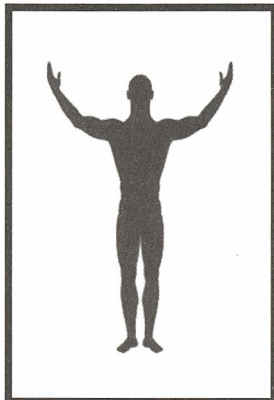
Univerza in kampus ponujata ogromno. Od prostočasnih aktivnosti (kino, šport), ugodnih enodnevnih in vikend potovanj (Amsterdam, Paris, London, Strasbourg, Köln, Luxemburg ...) do brezplačnih tečajev francoščine za KT. Nismo imeli tutorjev, zato si se moral med vsemi institucijami znajti sam. Štipendija (550 EUR/mesec) mi je zadoščala za kritje vseh osnovnih stroškov, dodaten denar sem potrebovala le za sobotne izlete in bolj luksuzne stvari, kot je kava. :) Za več informacij pa mi lahko pišete na anci.cesarek@gmail.com. Lille je super!

 Ana Češarek

[psi]

»[psi] je knjiga, ki jo boste težko primerjali s čimer koli, kar ste prebrali doslej, kajti v resnici je nisem pisal, ampak je ona pisala mene. Vse se je zgodilo po nareku razuma, o katerem doslej nismo vedeli skoraj ničesar.« je napisal do tedaj še neznan avtor, ki se je poimenoval Eros. Sčasoma pa so na Facebook strani knjige [psi] potrdili, da naj bi bil domnevni avtor 42-letni Igor Kenda. Ta se je v zadnjih letih ukvarjal s promoviranjem te knjige. Igor Kenda je po dolgotrajni bolezni umrl 20. februarja 2015. Šele po njegovi smrti smo izvedeli, da naj bi bil ravno on eden in edini avtor ene izmed najbolj znanih knjig v Sloveniji. Kar nekaj časa je bila najbolj brana knjiga v slovenskem prostoru, po svetu pa so jo hvalili igralec Will Smith, teniški igralec Novak Djoković in drugi. Knjiga [psi] je čez noč navdušila staro in mlado, moške in ženske, kroge izobražencev in preprostih ljudi. Gre za jezikovno in oblikovno mojstrovino. Mnenja o tej knjigi so zelo različna. Nekateri v njej najdejo smisel življenja, spet drugi jo strogo kritizirajo. Najpomembnej-

še je to, da si vsak ustvari svojo sliko, svoje mnenje. Ljudje smo različni in verjamemo v različne stvari, zato moramo dopustiti drug drugemu, da si ustvarimo svojo sliko tudi o knjigi [psi]. Ker sama knjige nisem prebrala in večina tistih, ki jo je prebrala, noče deliti svojih izkušenj pri branju, se mi je zato zdelo prav, da delim vsebino, ki jo je zapisal kar sam Eros. »Eros je novodobni mladenič, ki zaradi razočaranja v ljubezni pobegne od doma. Po naključju, ki ni naključno, se znajde v nenavadnem svetu vseh misli. Tu sreča psa, prisposodbo Življenja, ta pa mu razkrije prvo od sedmih skrivnosti. Eros tako spozna resnico. To spoznanje odpravi njegovo bolečino, a zato Eros Življenju dolguje uslugo – človeštvu mora vrniti ljubezen. Na videz preprosta zgodba skriva v sebi zahtevno zgradbo, ki bralcu omogoči zanimiv vpogled v svet lastnih misli, vrednot in predstav o sebi in o drugih, in razkriva, kako različno je mogoče videti, dojemati in razumeti resnico.«

 Tina Štrekelj

**Strokovno srečanje članov
Društva bibliotekarjev
Ljubljana**

Raziskovanje v knjižnicah

V soboto, 14. marca 2015, sva se udeležili strokovnega srečanja Društva bibliotekarjev Ljubljana z naslovom Raziskovanje v knjižnicah. Srečanje je bilo razdeljeno na dva dela. V prvem smo poslušali predavanja in predstavitev profesorjev, knjižničarjev in drugih raziskovalcev. Sledil je bazar idej, letošnja novost srečanj DBL in je namenjen predstavitvi kratkih prispevkov na temo raziskovanja. V tem delu sva sodelovali tudi sami. Predstavili sva seminarsko nalogo, ki sva jo naredili v okviru dveh predmetov. Naloga se je navezovala na raziskavo, ki se izvaja na našem oddelku, v njej pa smo sodelovali tudi študentje bibliotekarstva prvega letnika

druge stopnje. Raziskava je vezana na idejo o možnosti združitve knjižnic Osrednje humanistične knjižnice (OHK). Že dlje časa je namreč znano, da trenutna ureditev prostorov v oddelčnih knjižnicah ni ustrezna. Ker se je Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo preselila na novo lokacijo, se je na Filozofski fakulteti pojavila ideja, da bi knjižnico OHK namestili v nekdanje prostore kemijske fakultete. Raziskovali smo v parih; vsaka dvojica se je osredotočila na eno izmed oddelčnih knjižnic. Midve sva podrobneje preučili knjižnico za pedagogiko in andragogiko. Pri raziskavi smo uporabili dve metodi; izvedba anketa je bila določena, pri drugi

metodi pa smo lahko študentje izbirali med intervjujem in fokusno skupino. Ker raziskava še vedno poteka, nisva predstavili rezultatov, ampak sva se osredotočili na samo izkušnjo raziskovanja z našinega vidika. Najina predstavitev na srečanju je bila kratka, vendar je v udeležencih sprožila veliko zanimanja in vprašanj. Organizatorica srečanja je bila zelo vesela aktivnega sodelovanja študentov. Meniva, da je udeležba na takih srečanjih zelo priporočljiva, saj si s tem razširimo obzorja in izvemo marsikaj novega tudi izven šolskih klopi.

 Tinka Lapajne, Alja Randl

knjige, ki sta mi spremenili življenje

Dandanes je na trgu velika poplava knjig, ki nam obljublajo spremembo v življenju. Katero izbrati, če sploh izbrati? Življenje se nam konec koncev lahko spremeni tudi na druge načine: doživimo prelomen trenutek, srečamo osebo, ki nas posebej nagovori, mimogrede slišimo stavek, ki na nas deluje kot inspiracija. Kljub temu imajo veliko vlogo pri spreminjanju našega življenja prav knjige. Poleg tega pa tu ostaja večno vprašanje, katero izbrati. Nekateri zaupajo priporočilu prijateljev, spet drugi na knjigo čisto po naključju naletijo med knjižnimi policami v knjižnici, tretji se lahko za knjigo začnejo zanimati zaradi zanimive knjižne promocije. Posebej pri vprašanju sprememb v življenju pa velja rek, da te knjiga najde, ko si nanjo pripravljen. Mene sta našli dve.

Louise L. Hay: Življenje je tvoje

»Knjiga nam že s podnaslovom "Odslovi vse svoje bolezni in v svoje življenje privabi ljubezen, srečo in bogastvo" nakaže, da lahko s pravilnim pristopom odpravimo trpljenje in zaživimo življenje, kakršno si želimo. Louise zagovarja dejstvo, da si vse težave in tegobe v svoje življenje priključimo sami z namenom, da razrešimo škodljive vzorce, opustimo zamere ter odpustimo sebi in drugim. S tem, ko nam zaupa tudi svojo življenjsko zgodbo, nam pokaže, da je z odpravo zamer mogoče premagati celo raka.

Louise Hay velja za eno najbolj prodajanih avtoric v zgodovini in nasploh za začetnico gibanj za samopomoč, saj je svojo pot ozaveščanja ljudi začela že pred štiridesetimi leti. Nekatera njena dela: *Moč je v tebi*, *Misli srca*, *Ozdravite!*, *Meditacije...*

Knjiga *Življenje je tvoje*, je bila dolgo na lestvicah najbolj prodajanih in branih knjig tudi pri nas. Pa vendar se nam takoj nato lahko pojavijo vprašanja: če je njena dela prebralo že toliko ljudi, zakaj je na svetu še vedno toliko trpljenja? Velja napisano samo za nekatere in lahko samo izbrana peščica ozdravi svoje življenje? Velja isto kot za ostale knjige za samopomoč, da še zdaleč ni dovolj knjigo samo prebrati, ampak nato na podlagi napisanega tudi spremeniti življenje?«

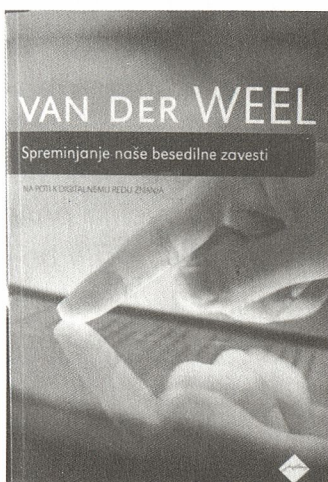
Jorge Bucay: Ti povem zgodbo?

»Že podnaslov "Zgodbe, ki so spremenile življenje milijonom ljudi" nam budi upanje na boljši jutri. V knjigi glavni junak Demian obiskuje psihoterapevta Jorgeja, ki ga prijateljsko poimenuje tudi Bajsi, da bi skupaj poiskala odgovore na vsakdanja vprašanja. Demian mu pripoveduje o svojem življenju, pri raznovrstnih težavah pa mu Jorge ne ponudi nasveta, temveč zgodbo, ta pa ga nato vodi do rešitve problema in odkritja globlje resnice o samem sebi.

Argentinec Jorge Bucay je eden najbolj priljubljenih in branih psihoterapevtov, ki ima po svetu prodanih več kot dva milijona knjig. Knjiga *Ti povem zgodbo?* je prva, ki smo jo lahko brali tudi v slovenščini. Kasneje so bile v slovenski jezik prevedene še *Ti povem še eno zgodbo?*, *Ljubiti z odprtimi očmi* in *Zgodbe za razmislek*. Kot že prej omenjeno so v ospredju knjige zgodbe, ki lahko bralcu pomagajo odkrivati globoke resnice o samem sebi. Iz istega razloga pa so primerne tudi za najmlajše, saj se lahko z njimi naučijo marsikatero življenjsko modrost za nadaljnje življenje.

Kot za vsako knjigo velja, je tudi pri knjigah za samopomoč tako, da ima vsak avtor svoj pogled na svet in nenazadnje tudi vsak bralec svojo interpretacijo napisanega. Posledično menim, da ni univerzalne knjige, ki bi pomagala vsem v osebostnem razvoju. Tako kot vsak sam stopa po svoji življenjski poti in spoznava, kaj je zanj najboljše, mora tudi sam najti knjigo, ki mu bo spremenila življenje.«

 Natalija Grbić

ADRIAAN VAN DER WEEL: Spreminjanje naše besedilne zavesti

Se ob poslušanju ali prenašanju glasbenih datotek s svetovnega spleta kdaj spomnite kakšne prodajalne in založbe plošč? V poplavi vsebin, ki so nam brezplačno na voljo, kar pozabljamo na prodajalne in založbe, ki izginjajo. Kakšno pa je trenutno stanje v svetu tiskanih besedil? Težko si predstavljamo, da se nji-

hova usoda vedno bolj enači z usodo analognih medijev, a nam veliko znamenj to domnevo potrjuje. Digitalizacija besedil napreduje tako hitro, da so njene posledice že kar revolucionarne. Branje, ki je veljalo za zasebno in samotno početje, se danes v spletnem okolju »bojuje« za svoj košček »spletnega ozemlja« z nakupovanjem, spremljanjem filmov in televizije, poslušanjem glasbe in družbenimi omrežji.

Na vsa vprašanja o tej pogosto neopazni civilizacijski spremembi skozi zgodbo v poglavjih odgovarja Adriaan van der Weel, nizozemski zgodovinar knjige in profesor na Univerzi v Leidnu. Za ustvarjanje tega eseja o zgodovini prenosa besedila mu je štipendija nizozemskega raziskovalnega sklada NWO omogočila pol leta

dopusta ter ga osvobodila pedagoških obveznosti. Skozi opis besedilne tehnologije in njene transformativne moči nam približa razumevanje besedilnosti in poudari njen pomen za človekovo kulturo od zgodovinskih dejstev pa vse do današnjih dni. Med drugim se sprašuje tudi o prednostih in slabostih Gutenbergovega izuma ter nas s primerjavo razvoja tiska in sprememb v digitalizaciji usmeri k razmišljanju o znanih dejstvih. Zaradi naše sposobnosti, ko brez ene same prebrane besede tiskane besedila na hitro ocenimo ali gre za pismo, knjigo ali brezplačno propagandno besedilo, nas avtor imenuje *homo typographicus*. Poudari tudi vpliv različnih komunikacijskih tehnologij, ki nam vsiljujejo različne oblike izražanja, komuniciranja, načine oblikovanja informacij in s tem v veliki meri vplivajo na naše dožemanje človeške družbe in sveta, ki nas obdaja. Predstavi tudi ugotovitve nevroznanstvenikov, ki kažejo na to, da mladi ne znajo več poglobljeno študirati zahtevnih besedil, in utemelji Platonovo napoved, da ljudje zaradi pisave vse manj urijo svoj spomin. V zaključku izpostavi resno možnost o transformativni moči računalnikov, ki je večja od moči dosedanjih medijskih tehnologij. Naša prvotna naloga pri tem je razumevanje narave tehnologij in možnosti njihovega vpliva ter kaj glede na možnosti od njih želimo. Knjiga se priporoča v branje vsem, ki jih zanimajo pohvale in svarila o digitalni revoluciji, ki utegne biti veliko obsežnejša od tiskarske revolucije.

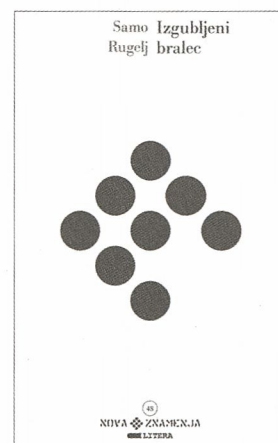
 Martin Čelig

SAMO RUGELJ: Izgubljeni bralec

Dr. Samo Rugelj je publicist, založnik, odgovorni urednik založbe UMco in revije Bukla ter hkrati tudi avtor več filmskih knjig, knjig o založništvu in teku. Trenutno so zelo aktualna tri njegova dela; poleg recenzirane knjige še Delaj, teci, živi - zgodba o ljubiteljskem tekaču, ki se po dvajsetih letih sedenja odloči (spet) preteči maraton in Ultrablues - kako so se trije kompanjoni lotili ultramaratona. Leta 2010 je pri Cankarjevi založbi izšla knjiga Za vsako besedo cekin?, ki je nastala na podlagi njegovega doktorata in je obvezno branje za vse, ki se ukvarjajo s knjigami. Kritični esej Izgubljeni bralec je zasnovan kot nadaljevanje te študije. Izdan je bil v mehki vezavi leta 2014 pri založbi Litera v zbirki Nova znamenja.

Avtor nam prikaže stanje in negativne trende v slovenskem založništvu ter jih med drugim primerja s Hrvaško in Srbijo, kjer ima knjiga še vedno veliko vrednost med prebivalci. Poleg tega, da so knjige cenejše kot pri nas, se pri južnih bratih najde več neleposlovnega prevodnega gradiva. Rugelj prikaže razvoj od leta 1989, predvsem pa se osredotoči na čas krize, torej na čas od 2008 do 2014.

To je obdobje propada mnogih velikih založb, kljub neprimernemu času pa v njem nastanejo nove uspešne majhne založbe. Avtor v eseju opredeli vrste založb, knjigar in bralcev. Predstavlja zanimive izsledke domačih in mednarodnih raziskav, kot je recimo ta: če imate doma na knjižnih policah 500 knjig in več, bodo vaši otroci dosegli za eno stopnjo višjo obrazbo kot tisti, ki se v domačem okolju ne srečajo s tolikšnim številom knjig. Kot najpomembnejše bi izpostavila zadnje poglavje, v katerem avtor poda smernice za izboljšanje trenutnega stanja bralne kulture. To je knjiga, ki se mora nahajati na polici vsakega založnika, knjigar narja, knjižničarja, (bodočega) avtorja in mogoče tudi ne povsem izgubljenega (reflektiranega) bralca.

 Doris B.

DRUGI ŠTUBIDUJEV LITERARNI NATEČAJ

Štubidu je že drugo leto zapored organiziral literarni natečaj za kratko zgodbo. Tokrat je bila tema poljubna. Prejeli smo pisano paleto zgodb, v katere je bilo vložnega veliko truda, zato je bila izbira zmagovalne pravi izziv. Izbrala jo je strokovna žirija, ki jo je sestavljal uredniški odbor in izr. prof. dr. Andrej Blatnik. Zmago si je pripisala Tanja Teršar z zgodbo *Pol metulja*. Na drugo mesto se je uvrstila zgodba *Bogomolka* avtorice Doris Bubnjič. Avtorici sta prejeli knjižne nagrade, ki jih je prispeval izr. prof. dr. Andrej Blatnik z namenom, da jima bodo koristile pri nadaljnjem literarnem ustvarjanju. Zgodbi tudi objavljamo.

pol metulja

Zaliv se je kopal v soncu, šumenju valov in krikih galeb. Deklica je uživala na izletu na morje s starši in potem, ko je raziskala plitvine, odplavala stran od obale, razmišljajoč, kako daleč si bo upala. Odvrnila je pogled s staršev na plaži, se obrnila proti odprtemu morju in plavala naprej skozi s sončnimi žarki preprejeno modrino in nad migetajočimi silhuetami ribic pod seboj, dokler ni v bližini na vzvalovani vodni gladini opazila nekaj nenavadnega in – ali prav vidi? – rdečega. Radovedno je odplavala bližje ter v navdušenju zajela sapo ob svojem odkritju. »Metuljček!« Pred njo je plavalo telesce žuželke z enim samim velikim pisanim krilom, pol največjega in najlepšega metulja, kar so jih njene oči doslej videli! Tam, kjer je bila doma, so naokrog letali samo rumeni in beli metulji, na travniku pa je opazila tudi veliko rjavih. Nekoč ji je na kolenu pristal celo majhen modrikast metulj in vzletel takoj, ko se je začela preveč hihitati, ker jo je žgečkal s svojim drobnim stopicljanjem. Metulj, ki se je pozibaval v vodi pred njo, je bil velik in njegovo temno rdeče krilo so krasi črne, rumene in modre lise. Ko je z roko zajela vodo pod plavajočim telescem in ga dvignila, je opazila, da njegovo navidezno samcato krilo pravzaprav sestavljata dve tanki krili, ki sta se v vodi zgolj zlepili skupaj. Previdno ju je razprla in si ogledala metulja v svoji roki. Krili z vzorcem, ki jo je spominjal na očesi, sta bili še vedno živih barv in dovolj čvrsti, da se ji ni zdelo, kot da bi bil metulj že dolgo v vodi. Mar metulji ne letajo visoko po zraku? Kako se je torej znašel tukaj, plavajoč na valovih sredi zaliva? Od kje

je priletel? Kam je bil namenjen? Srce ji ni dalo, da bi ga kar pustila tam, zato je roko z metuljem dvignila visoko nad gladino, da ga voda ne bi še bolj poškodovala, in zaplavala nazaj proti obali. Ne meneč se za vodo, ki ji je pljuskala v obraz, je vedno bolj utrujeno zamahovala z eno roko in brcala z nogami proti staršema, ki sta sedela na plaži, pogled pa ji je z njiju neprestano uhajal na krhkega metulja, ki se ga je z drugo roko trudila obdržati na suhem. Končno je prispela do obale in stekla proti svoji na kamenju razgrnjeni brisači ob starših ter metulja z razprostrtimi krili položila na od sonca ogret kamen. Medtem ko je z nje še vedno kapljala voda, se je metulj počasi posušil. Vendar pa se ni premaknil. Prav nič ni zatrepetal s krili v poskusu, da se postavi pokonci in vzleti v modro nebo, proti soncu in proti cveticam na travnatih pobočjih, ki so obdajala zaliv. Čas je mineval in nevidni urni kazalci so se premikali ob zvoku mehkega udarjanja valov ob obalo. Deklica je pogled napeto upirala v metulja, ta pa je obležal na kamenju in njegova krila so rahlo vzvalovila v blagem vetriču, ki ga je prineslo mimo. Nič drugega. Navsezadnje je res našla le pol metulja

 Tanja Teršar

Gola kot dete mu je rekla:
"In ti si mislil, da te ljubim?"

 Doris B.

Pesniška zbirka

VEDNO NEKJE VMES, OSTAJAM EKSTRA

Pesmi pišem že od svojega štirinajstega leta. Na mojem osebem računalniku se jih je do leta 2014 shranilo kar štiriindvajset. Kot je v navadi pri vseh začetkih, je bil tudi moj korak v pesniške vode težak. Kljub temu sem izredno ponosna, da se mi je uspelo spoprijateljiti s papirjem do te mere, da danes svoje ustvarjanje lahko objamem in pokažem vsem. V pesniški zbirki, ki sem jo naslovila **Vedno nekje vmes, ostajam ekstra**, so zbrane osebno-izpovedne pesmi, v katerih sprva uporabljam rimo, proti koncu pa se spopadam že s prostim verzom. Čemu tak naslov? Izbrala sem ga, ker je moje razpoloženje vedno zelo nihajoče, poleg tega pa se v življenju soočam z različnimi situacijami, ki niso niti malo lahke. Poskušam jih izpeljati, dokončati, na svojevrsten in drugačen, ekstra način. Včasih se mi, ko pesmi ponovno prebiram, zdi, kot da bi moja osebnost s pričujočo knjigo rasla in se razvijala. Pesmi v zbirki sem ravno tako razporedila ravno iz tega razloga. Veliko posameznikov me je pred tiskom vprašalo, katera pesem mi je najljubša. Moj odgovor ostaja enak za vse. Ko pišem, to nikakor ne počnem pod pritiskom, pišem ponoči, ker je noč moj zaveznik, h kateremu se lahko zatečem, ko potrebujem tolažbo. Takrat v pesmi vložim svojo dušo in potem mi je lažje. Tako da mi je vsaka posebej ljuba na drugačen način. Kot prelomnico svojega pisanja pa bi vendarle izpostavila pesem z naslovom **Napaka** in pesem **Družbena kritika**. Vem in zaupam si, da sem v tem, kar počnem lahko še boljša, zato pesnjenja ne nameravam opustiti. Pred tiskom sem že nadaljevala s pesnjenjem in sicer sem napisala Pike, ki bralcu kažejo, kako je prišlo do nastanka zbirke. V meni se je vsako noč nabiral stres, ki me je gnal, da sem delala tudi ponoči, saj nisem vedela, ali bo zastavljeni projekt sploh izpeljan. Dogovarjala sem se in bila neprestano v stiku s tiskarno, grafičnima oblikovalkama in lektorico. Na koncu pa sem prišla do uresničitve svojega cilja, zopet dokazala sama sebi, da zmorem, kar se lepo vidi v zadnji kitici pesmi, ki ni vključena v zbirko. Ko sem jo napisala, sem imela namreč že vse oblikovano in sestavljeno, kar pa bi težko spreminjala, saj nisem želela dodatno obremenjevati oblikovalk. Zato zadnjo kitico tu izpostavljam.

 Špela Sanabor

Čakalo me je nekaj.
Nekaj pikčastega in pomembnega.
Nekaj mojega.

PIKE

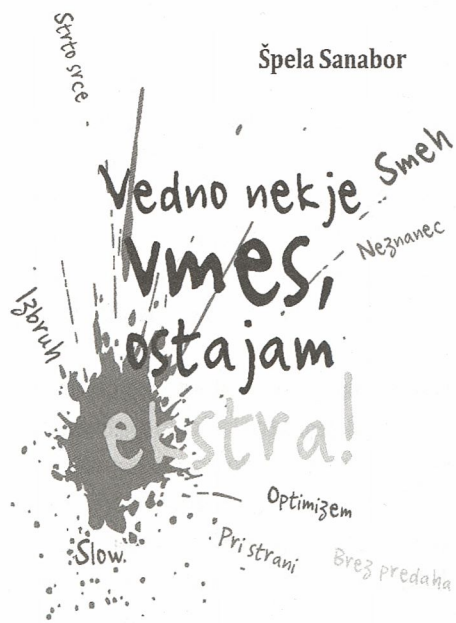
Sanjam pike, že tri dni sanjam pike.
Budilka me, kot ji je v navadi, zbudi že zarana.
Zakaj, se sprašujem? Čemu tako zgodaj.

Razmišljam, da so pike delčki celote,
predstavljajo čas, predmet in prostor.
Vse postane otipljivo.

Imam nov smisel. Tak pikčast in samo moj.
Pred mano so novi dnevi z neznansko vsebino.
Posrkala me bo vase in me spremenila.

Končno mi uspeva, preko pik.
Te so čarobne in rastejo, zaživele so, kot jaz.
Zato vse te rane ure.

Čakalo me je nekaj.
Nekaj pikčastega in pomembnega.
Nekaj mojega.

gibanje

Moja kolesa se vrtijo.
V zrak nosijo spomladansko razpoloženje,
ko občudujem tla in se prepuščam pogledom mimoidočih.

Ustavim se.
Na rami začutim roko.
Ne ozrem se, samo pvozim ga.
Skušam zakričati, zbežati.

Pomirim se, znana postava se mi končno razkrije.
Hodiš. V tej pomladi se vse premika. Hodiš.
Vozim. V tej pomladi se vse začenja na novo. Vozim.

Pa vendar sva enaka si.
Iz kompleksnega telesa, mesa in krvi.
Dve svobodni bitji.
Zato. Pogledaj me, ne obračaj pogleda.

*Bila sva tam v temi in ti si ljubil
telo razvneto. Iskal del je tebe.
Obrnil si mi hrbet, bil si vreme,
le pel si pesmi, ki si jih obljudil.*

Noči neštete grenko si okusil.
Kitara rdeče risala je tone.
Težak mrtvaški zvok je iz prepone
sladak ponos in egoizem vabil.

Ti, neopredeljeni angel, krivec,
vzel srce in potlej ga izrabil,
na koncu jaz bila bi ti – lažnivec.

O Indiji in Soncu si mi pravil,
nedolžno si ljubezen vbil, morilec.
Zdaj jaz ne spim in ti ne boš pozabil.

 Doris B.

*33 let, da bo dovoljena popolna ljubezen.
Zrak bo postal čustvo in telesno duhovno.
Zvezde se združujejo, nastaja novi svet.
Ljubiš med razmazan po mojem telesu.
Bližaš se rajju, ne podlegaš nikogaršnjem peresu.
Lizeš med z mojih ustnic,
vilinca, moralna pregreha.
Srce, ki ne pozna smeha, zna samo trpeti?
Iskren smeh je vreden zlata.
Tvoja voda je kristalno čista.*

 Doris B.

 Špela Sanabor

kda smo?

Uživamo, ko nas listajo čisti prsti,
na zloščenihih policah rade stojimo v vrsti,
želimo, da ovitek nas varuje,
čistoča nas najbolj osrečuje.

Najdeš nas lahko kjerkoli,
v knjižnici, knjigarni, kavarni,
bencinski črpalki, trgovini,
vsakega, ki si nas prilasti, zmoremo osrečiti.

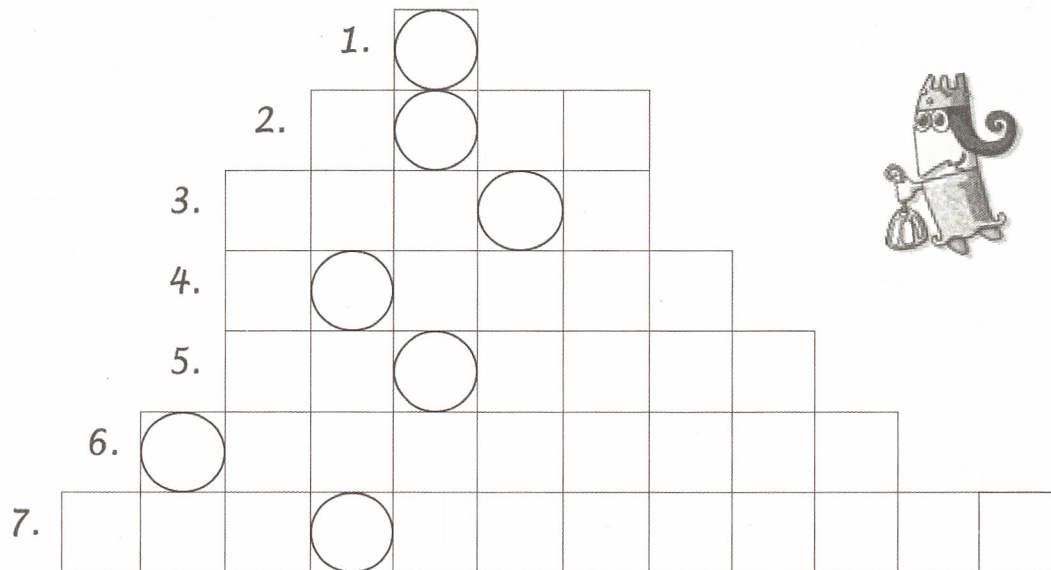
Če ti si ta, bralec ta pravi,
te prosimo, ne pozabi,
ko bereš nas, upoštevaj pravila
in vsaka od nas ti dolgo bo služila.

Bodi zmeraj brez skrbi,
če težava kdaj te doleti,
vedi, da med našimi platnicami
zmeraj rešitev tiči,
smo kot slap,
ki teče in šumi, ko naš
bralec to si zaželi.

 Martin Čeligo

NAGRADNA KRIŽANKA

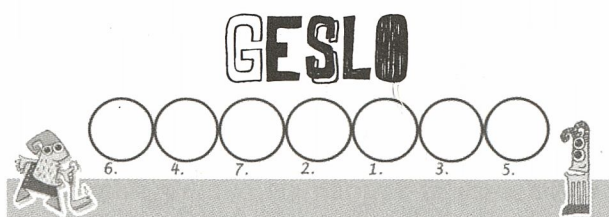

1. Triindvajseta črka slovenske abecede.
2. Naslov knjige, o kateri smo se pogovarjali na drugem bralnem klubu: ____ iz papirja.
3. Inovacijski pripomoček, ki nam omogoča branje knjige z eno roko.
4. Glavno mesto Nemčije.
5. Mednarodna študentska izmenjava.
6. Vsakoletni mednarodni simpozij, ki ga organizirajo študenti evropskih univerz s področja bibliotekarstva, informacijske znanosti in raziskovanja.
7. Slovenski izraz za *open access*.

 Maja Praprotnik

 Rok Poles

Sestavljeno geslo oddaj v knjižnici oddelka BINK do
22. junija 2015 in z malo sreče te bo razveselila
lepa knjižna nagrada.

Ime in priimek, e-mail:

ekskurzija

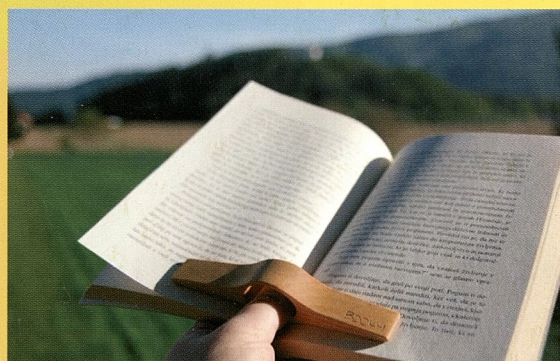

brucovanje

Inovacija slovenskih ustvarjalcev: BOOKY

Napisala: Doris B.

Manjša inovacija, ki jo je pred pol leta zasnoval Tomaž Jurič, je leseni Booky. To je pripomoček, ki nam omogoča branje knjige z eno roko, tako da druga ostane prosta za pitje čaja ali kave, kuhanja, zapisovanja ... Ideja o Bookyju je nastala, ko je podoben plastičen pripomoček videl na svetovnem spletu. Po dobrih odzivih družine in prijateljev se je odločil, da bo produkt poslal v svet.

Booky je narejen iz slovenskega hrasta, oreha in breze, zaščiteno z naravnim oljem. Vsak izdelek je narejen ročno in je zato unikatno. Nedavno je začel tudi gravirati imena po želji naročnikov. Bookyja lahko naročite preko spletne strani www.booky.si za ceno 12 evrov. Prodaja pa se počasi širi po darilnih butikih po celi Sloveniji. Sama ga imam doma na polici in ga pri branju redno uporabljam. Podoben izdelek sem zasledila v Mladinski knjigi; gre za roza plastično držalo za branje na plaži ali držanje kuharske knjige. Kdor bi imel rad obe roki prosti, je bolje, da si kupi kovinsko držalo, ki je tudi lepšega izgleda kot plastika. Edino, kar bi dodala Bookyju, so mogoče barve, na psihološke učinke katerih opozarjajo raziskave. Kakor vemo, barve lahko pomagajo pri koncentraciji (ki je pri nekaterih knjigah včasih zelo potrebna).

Kot pravi Tomaž, se je z lesom ljubiteljsko začel ukvarjati že v rani mladosti, kajti njegov oče je bil mizar. Booky je nastal kot produkt njegovega prostega časa in hobija, obdelovanja lesa. Izdelava Bookyjev mu še zmeraj pomeni sprostitev in užitek, to pa danes pri izdelkih pomeni pomemben dodatek h kakovosti.